БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

36-хи жэлээ гарана

№ 240 (9072)
ОКТЯБРИИН 11
ВОСКРЕСЕНИ
1959 он

Сэн 20 мүнгэн.

Н. С. Хрущев Новосибирск ерэбэ

НОВОСИБИРСК, октябриин 9. (ТАСС). Хүндэтэ айлшан—КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Никита Сергеевич Хрущевые Обь мүрэн дээрэхи городойхид мүнөөдэр ехэ баяртайгаар угтаа. Городой хэдэн мянгаад ажалшад, советскэ, партийна, ниитын организацинуудай, Советскэ Армиин түлөөлэгшэд Центральна аэропортдо суглараа. «Эб найрамдалай түлөө сусаршагүй тэмсэлшэ Н. С. Хрущевто амар мэндэ!» гэһэн үгэнүүдтэй улаан буд байшангай нюур талада харагдана.

19 час 20 минутада самолёт эндэ бууҗа ерэнэ. Нүхэр Хрущевой самолёдһоо гарахадань нэрьемэ альга ташалган болоо.

Партиин Новосибирскын обкомой нэгэдэхи секретарь Ф. С. Горячев, облгүйсэдкомой түрүүлэгшэ С. С. Авраменко, Новосибирскын совнархозой түрүүлэгшэ В. Т. Забалуев, СССР-эй Наукануудай академиин вице-президент, Наукануудай академиин Сибириин отделениин түрүүлэгшэ М. А. Лаврентьев болон бусад угтагшадтай Никита Сергеевич мэндэшэлэлсээ.

Хүндэтэ айлшандаа пионернүүд сэсэгүүдые барюулаа.

Нүхэр Хрущев үхибүүдтэ баясхалан хүргөөд аэровокзалай үмэнэхи талмай тээшэ ошобо. «Айлшалыт!», «Никита Сергеевич Хрущевто үнэн зүрхэнэй амар мэндэ!» гэһэн юрөөлнүүд дуулдана. Амаршалгануудта халуунаар харюусан, нүхэр Хрущев машинада ошожо һуугаад, город ороо.

[Б]АРИЛГАШАД АЖАБАЙДАЛАЙ ШЭНЭ ХАРГЫ ГАРГАНА

Братска гидроэлектростанци баригшадай митинг дээрэ 1959 оной октябриин 8-да нүхэр Н. С. ХРУЩЕВОЙ хэлэһэн үгэ

…этэ нүхэдүүд—Братска гидростанци баригшад! Пар… Центральна Комитедэй, Со… правительствын, СССР-эй …вно Соведэй Президиумэй …өө халуун амаршалгые танда …д, һайнаар ябуулжа байһан …гаа дүүргэхэ хэрэгтэтнай амжалта хүсэхыемни, мүн …нтнай ажабайдалда эрхим амжалта хүсэхыемни намда …гыт. (**Нэрьемэ альга ташал…лоно**). Таанад агууехэ барил…жэ байнат, байгуулагдажа …а коммунизмын бата бэхи … һуурииие ажал хэ…рээ табилсажа байнат. …ц хүндэтэй, харюусалгатай бүтээжэ байнат. Энээниие…гансашье таанад өөһэдөө бэ…н ерээдүй үстэн гайхамшагта …ршалга гэжэ һанан дурдажа … Барилгашад хадаа ажабай… шэнэ харгы гаргажа байдаг һайхан хүнүүд гээшэ.

…надай дунда ехэ олон хүбүүд …дые харанаб. Таанад түй… ехэ дэбжэлтэтэйгээр хүдэлмэ…т. Энэ ехэ һайн. Юуб гэхэдэ, …нь залуу наһан тухайгаа …а юумэнтнай олон байха. Энэ …га дээрэ хүдэлхэ зуураа, таа…баян дүй дүршэлтэй болоот, …дүршэлтнай танай саашанхи …йдалда аша туһатай байха.

…ай эндэ ерэхэ үнинэй хүсэл…м. Тиигээд Арадай Хитадай …бликаһаа бусажа ябахадаа …ай барилгада хүрэхэ гэжэ …эб. Энээнэй урда тээ Влади…сто, Эрхүүдэ хүрөөб. Теэд …за хүрэтэрмни тэндэ саһан …ожо магад. (**Хүхюу шэмээтэй** …).

…йда хүрэһэндөө би ехэ …эб, танай агууехэ барилга…нилсааб, танай түйлаһан ехэ …таар баясааб.

… барилгын удхашанар онсо …аанад дэлхэй дээрэ эгээн ехэ … гидроэлектростанци бод… байнат. Иимэ ехэ барилга… барижа байхадаа, зарим…дэнэр индустриин иимэ томо …рануудай асари ехэ хэмжээ…сэд ёһотоор сэтнэнэгүйбди, …ээгдөө дуулдаагүй барилга… хара хараһаар дадашана …ди.

…ска гидроэлектростанци ба…ай ажал хэрэг — агууехэ …шалга мүн. Юуб гэхэдэ, эндэ … лэ бүтүү тайга байжа, тэндэ … лэ агнуушад зүргэ мүр …аг бэлэй. Мүнөө эндэ мүнөө …техникээр: хүсэтэ бульдозер…ар, крануудаар, экскаватор…ар, земснарядуудаар болон … машинануудаар зэбсэгжэһэн …мянган хүн хүдэлжэ байна. …ээр танай барилгын началь…, главна инженертэй хөөрэл… Тэдэнэр ехэ хүсэтэй үшөө …самосвал машинануудтай бай…энэ. Энэ гуйлтыень дүүргэхэ …й.

…үүд! Таанад ехэ юумэ хээд … һайнаар ажалаа хэнэт. Мүн …үниие хабаадуулһан, эбтэй …коллектив танайда байгуулаг… Гэбэшье таанад үшөөл бэр…тэй эрхэ байдалда ажаһуу…болбосон түхэлтэй гэр байра …ана, мүн хангалгын талаар…арим тэды дутагдалнууд бии …й. Теэд таанад урмаа ху…гйт, нюдэнтнай баяр баясха…сог залитай байна гэжэ би …б. (**Шэмээтэй болоно. Үни үргэлжэлһэн альга ташал…лоно**).

…ад—барилгашад — бэе дээ…ажа абаһан бүхы харюусал… һайнаар ойлгонот. Манай … хэрэгтэйл юумые таанад … байнат.

… ажабайдал онсо өөрэ юм. …мүнөө Братска ГЭС бод… байнат. Энээнээ дүүр…тнай олонхитнай чемоданаа … ондоо тээшээ ошохол. Иимэ …ай һанаа амар бэшэшье … ехэ һонирхолтойнь мэдээжэ. … байдал хадаа эндэ тэндэ …баад, хүндэ муу юумэ хэһэн …га харагдахагүйн тула нэгэ …зогсохоёо айжа ябаһан тэ…ганиуудай байдал шэнги …аб даа. (**!Шэмээтэй болоно**). …—барилгашад — хаанашье …алдаршуулжа ябанат. Хэтэ … өөһэдыгөө алдаршуулжа …рэ дүн эндэ үлээхэт. Таана…үеын хүнүүд һанан дур… **Үни удаан үргэлжэлһэн альга … болоно**).

…, правительствын уряада …ажа, өөһэдынгөө дундаһаа Братска гидроэлектростанци барихын тула таанадые—гайхамшагта хүнүүдые эльгээһэн бүхы партийна, профсоюзай, комсомолой организацинуудые би мүнөө амаршалха хүсэлэнтэйб. Партиин уряае халуунаар дэмжэһэн та бүгэдэндэ амаршалга онсолон хүргэхэ хүсэлэнтэйб. Таанад болбосон түхэлтэй городуудта ажаһуухаһаа арсаад, өөһэдынгөө дүтын хүнүүдые орхёод, эндэ, хүнэй ябаагүй газарта ерэһэн байнат. Эндэ Братска гидроэлектростанци байгуулнат, шэнэ город бодхоожо байнат. Энээнэйтнай түлөө таанадые амаршалангүй байхын аргагүй. Бидэнэр таанадаар омогорхонобди, таанадые алдаршуулнабди, хүндэтэ нүхэдүүд! (**Нэрьемэ альга ташалган болоно**).

Танай шэн габьяата ажалые тэмдэглэхэ зуураа, танай һайн һайхан жэшээе халан абажа, таанадта шэнэ хүсэ нэмээхыень бусад хүнүүдые уряалнабди. Бидэнэр таанадта туһаламжа хүргэхын тулада тэдэниие уряална бэшэбди. Залуу, хүсэтэй, эршэ зоригоор дүүрэн та бүгэдэндэ туһаламжа хэрэггүй. (**Нэрьемэ альга ташалган болоно**).

Танай барилга дээрэхи хүдэлмэриин хэмжээн түргөөр ургажа байна, эгээл тиимэһээнь Сибириин баялигые ашаглахын тула бидэнэр хүнүүдые уряалнабди. Барилга дээрэхи хүдэлмэриие хайшан гээд үргэдхэхэ тухай танай барилгын хүтэлбэрилэгшэд мүнөөдэр хөөрэжэ үгөө. Тэдэнэр ойрын сагта Ангар мүрэн дээрэ, эндэһээ 250 километрын газарта, баһа нэгэ иимэ ехэ хүсэтэй гидроэлектростанци—Усть-Илимскэ гидроэлектростанци бариха тухай өөһэдынгөө һанамжануудые хэлэбэ. Тиимэһээ, нүхэдүүд, һанаагаа бү зобогты, бүгэдэндэтнай хэрэг олдохо байха. (**Энеэлдээн, альга ташалган болоно**).

Братска гидроэлектростанциин район шадар элдэб һалбаринуудай промышленна олон предприятинууд байгуулагдаха, түмэрэй рудагай түйлай ехэ баялигые ашаглаха шанаржуулгын томо комбинат баригдаха юм. Геологууд-шэнжэлэгшэд ерэхэ, тэдэнэр эндэ нефть, газ болон байгаалиин бусад баялигуудые оложо магад. Эндэ модо болбосоруулгын предприятинууд, мүн бусад барилганууд бодхоогдохо юм.

Тиимэһээ таанадай ажал хэрэг ехэл гээшэ. Модо болбосоруулга юун гээшэб? Энэ хадаа хүнүүдэй ажаһуудалые болбосон түхэлтэй болгохо хэрэг гээшэ. Мүнөө олон хэрэгсэлнүүд, жэшээлхэдэ, салфеткэнүүд, скатерть, хушалтын бүд гэхэ мэтэ саарһаар хэгдэнэ. Үхибүүдэй һууриишье саарһаар хэгдэдэг, тэрэнь-зохидшье, үнэгүйшье болодог. Тиимэ һуурие дэбдеэд, хаяжа байхада болохо, угааһанай хэрэггүй. (**Энеэлдээн болоно**).

Иимэ эд бараа хаана бүтээгээ һаа һайн бэ? Танай эндэл ааб даа. Эндэтнай ой модон элбэг, энэ модые хүн түрэлтэнэй ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангахын тулада үлэмжэ һайнаар хэрэглэхэ хэрэгтэй.

Иимэ ехэ хэмжээнэй хүдэлмэри таанадта гансаарандатнай дүүргэгдэхэгүйл ха — туһаламжа хэрэгтэй болохо байна. Тиимэһээ таанадтал адли шамбай, үнэн шударгы хүнүүдые Братска гидроэлектростанциин болон энэ райондохи бусад промышленна предприятинуудай барилгада хүдэлхөөр ерэхыень уряалха байнаб.

Хүндэтэ нүхэдүүд! Манай орон доторхи байдал һайн гээшэ. Промышленностьмнай амжалтатайгаар хүдэлнэ, түсэбөө дүүргэнэ, үлүүлэн дүүргэнэ. Шэнэ предприяти, байрын гэр, һургуули, больницануудые байгуулдаг барилгашад мүн лэ һайнаар ажаллана. Мүнөө жэлдэ промышленностиие хүгжөөхэ түсэбтэ даабаринууд имагтал дүүргэгдэхэ бэшэ, харин үлүүлэн дүүргэгдэхэ байна. Уридшалан хэгдэһэн мэдээнэй ёһоор, жэлэй түсэб 104—105 процентээр дүүргэгдэхэ юм. Энэ ямар удхатайб гэхэдэ, түсэбһөө гадуур тухайлхада 40—50 миллиард түхэригэй промышленна продукци бүтээн гаргагдаха зэргэтэй.

Хүдөө ажахышье амжалтатайгаар хүгжэнэ. Зүгөөр мүнөө жэлдэ нёдондонойхидо орходоо орооһо таряа нэгэ бага багаар хуряаха байнабди. Юуб гэхэдэ, ороноймнай зарим районуудта ган гасуур болоо бшуу. Тиигэбэшье талха хилээмэн элбэг байха. Октябриин 5-най байдалаар, 2 миллиард 712 миллион пүүд худалдагдажа абтаһан байгаа. Орооһо таряа худалдан абалга үргэлжэлһөөр. Мяха, һү, нооһо болон мал ажалай бусад продуктнуудые худалдан абалга һайнаар ябуулагдана. Ноябрьда гү, али декабрьда болохоёо байгаа партиин Центральна Комитедэй Пленум хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ, манай орон дотор хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг дэлбэг болгохын тулада хүдөө ажахын талаар КПСС-эй XXI съездын абаһан шиидхэбэринүүдые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ тушаа тодорхой хэмжээ хараалха юм.

Нүхэдүүд! Таанадые уласхоорондын асуудалнууд һонирхуулна ёһотой. Манай ороной уласхоорондын байдал һайн гээшэ. Америкын Холбоото Штадуудта ошоһон тухай материалнуудые таанад уншаһан байгаа ёһотойт. Энэ аяншалгын үедэ би уласхоорондын байдал тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэһэн байнаб. Мүнөө үедэ дай хэхэгүйн, бүхы дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдал хангахын тулада бүхы эрхэ нүхэсэл бии гээшэ.

Бидэ яахадаа иигэжэ хэлэнэбибди? Иигэжэ батаар хэлэхэдээ ямар юумые баримталан үндэһэлнэбибди? Мүнөө үедэ урдань хэзээдэшье байгаагүй тад ондоо шэнэ байдал тохёолдонхой бшуу. Хэрбээ хоёрдохи дэлхэйн дайнай урда тээ Советскэ Союз капиталистическэ оронуудай хүреэлэлгэ соо байгаа һаа, дэлхэй дээрэ гансахан лэ социалистическэ орон байгаа һаа, харин мүнөө хүсэн түгэс социалистическэ лагерь урган бэхижэжэ байна. Мүнөө социализмын оронуудта миллиард үлүүтэй хүн зон тоологдоно. Хэрбээ Советскэ Союзай болон бусад социалистическэ оронуудай ажахын хурдан түргэнөөр урган бэхижэжэ байһые, манай түгэлдэр хүсэ шадалые анхаралдаа абабал, мүнөө үедэ дай эхилхэнь империалистнуудта бэрхэтэй байһаниинь элитэ болохо байна. Хэрбээ дай һүжэрөөгөөд байгаа һаа, энэ дайнайнгаа гал дүлэн соо өөһэдөө шатахабди гэжэ ээрхэг түримхэй хүсэнүүд ойлгодог болонхой. (**Альга ташалган болоно**).

Манай эрдэмтэд, инженернүүд, технигүүд, хүдэлмэришэдэй бүтээжэ, газар дэлхэйе тойрон дабшадаг хүсэн түгэс хэмэл одонуудые болон замбуулин соогуур дабшадаг гурбан ракетэнүүдые табиһан ушар мүн лэ империалистнуудай зуг татуулна ха юм. Советскэ бишыхан улаан туг Һарада абаашагданхай. Советскэ гурбадахи ракетэ мүнөө Һарые тойрон ниидэжэ ябана. Энэ хадаа айхабтар ехэ түйлалта мүн. Минии США-да байхадамни, Америкын ажал-ябуулагшад намда иигэжэ хэлэдэг байгаа:

— Зүб даа, бүмбэрсэг дэлхэйн ямаршье газарта ашаа абаашажа шадаха байһандатнай бидэнэр мүнөө этигэдэг болообди. (**Энеэлдээн, альга ташалган болоно**).

Энэшье үнэхөөрөө тиимэл даа. Мүнөө холо дүтын газар гээшэмнай хуушанайнгаа удхашанартай бэшэ болонхой. Хэрбээ дайнай һүжэрөөгдөөд байгаа һаа, энэ дайн бүхы бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ айхабтар түргэнөөр дэлгэржэ болохо бшуу. Дай хэхые хүсэдэг галзууhан хүнүүд энээниие улам бүри һайнаар ойлгодог боложо эхилээ, тэдэнэр энэ баримтые хэрэгсээхэ баатай болонхой.

Америкын Холбоото Штадуудта ошоод байха үедөө би президент Эйзенхауэртай тон ехэ аша туһатай хөөрэлдөө хэһэн, энэ ороной элдэб бүлэгүүдэй түлөөлэгшэдтэй оло дахин уулзаһан байнаб. Эдэ бүгэдэ эб найрамдал бэхижүүлхэ, амгалан ёһоор зэргэ оршохо ёһо гуримуудай үндэһэ һуури дээрэ манай оронуудай хоорондо хани ёһоной харилсаа байгуулха хэрэгтэ туһалха бэзэ гэжэ һананаб.

Уласхоорондын байдал тухай тобшохоноор иимэ юумэ хэлэхэ һанаатай байгаа һэм. Танда ойлгосотойгоор хэлээ гүб? (**«Ойлгосотой, Никита Сергеевич!» гэлдэнэ, альга ташалган болоно**).

Манай ажал хэрэгүүд һайнаар ябана. Социалистическэ байгуулалтын булюу һайн байһаниинь дэлхэйн бүхы оронуудай хүнүүдтэ улам бүри эли тодоор харагдадаг боложо байна. Сагай ошохо бүри, энэ булюу байлгые, социализмын, коммунизмын агууехэ бата бэхи хүсые ойлгохо ябадал хүн зоной ухаан бодолдо улам бүри урган батадхагдаха байна бшуу. Бүхы дэлхэй дээрэхи ажалша хүнүүдтэ дайн хэрэггүй, энээн шэнгеэр бидэнэртэ дайн хэрэггүй. Ниитын элдэб янзын байгуулалтатай оронуудай амгалан ёһоор зэргэ оршон байхын түлөө бидэнэр тэмсэнэбди, саашадаашье улам шангаар тэмсэхэбди.

Эб найрамдалай хэрэгэй бэхижэхын тулада, совет хүнүүдэй ажабайдалай улам һайжархын тулада бидэнэр улам бүри һайнаар хүдэлхэ ёһотойбди. Мүнөө манай орон дотор хүдэлмэриин долоон часай үдэртэ орохо ябуулга дүүргэгдэжэ байна, тиихэдэ шахтёрнууд 6 часай хүдэлмэриин үдэртэ орожо байна. 1964 онһоо хүдэлмэришэд болон алба хаагшад хүдэлмэриин 6 часай үдэртэ, тиихэдэ шахтернууд болон бусад зарим мэргэжэлэй хүдэлмэришэд 5 часай хүдэлмэриин үдэртэ оруулагдажа эхилхэ байна. Нүхэдүүд, энэ хадаа оройдоо муу бэшэ гээшэ аабза? (**«Зүб, зүб!» гэлдэнэ, нэрьемэ альга ташалган болоно**).

Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Генеральна Ассамблей дээрэ Советскэ правительствын үмэнэһөө буу зэбсэг бүхы дээрэнь, дүүрэнээр хуряаха тухай дурадхал оруулһан байнаб. Таанад энээниие мэдэжэ байнат. Хэрбээ эдэ дурадхалнуудые бүхы оронуудай абаад байгаа һаань, буу зэбсэг бүхы дээрэнь хуряаха тухай хэлээ ойлголсоод байгаа һаамнай, манай орон дотор хүдэлмэриин 6 часай үдэртэ орохо хэрэгые бүришье урид эхилжэ болоомоор байгаа юм.

Манай орон жэл ерэхэ бүри улам урган бэхижэжэ байна. Совет хүнүүд жэл ерэхэ бүри улам баян шанга, һайн һайхан байдалтай боложо байна. Энээниие таанад өөһэдөө һайнаар мэдэнэт. (**«Зүб, зүб!» гэлдэнэ**).

Манай ороной экономикын амжалтатайгаар хүгжэхэ тудам, манай предприятинуудта, колхоз, совхозуудта бидэнэй продукци бүри ехээр гаргадаг болохо тудам, шэнэ барилгануудые бидэнэй ашаглалгада оруулха тудам совет хүнүүдэй ажабайдал бүри һайн һайхан болохо, манай агууехэ уг зорилго—коммунизмда бүри түргэнөөр орохо байнабди.

Ажалдаа шэнэ амжалтануудые түйлахыетнай таанадта үшөө дахин хүсэнэб. Братска гидроэлектростанциин барилгые болзор соонь дүүргэхыетнай, барилгынгаа шанарые муудхаангүйгөөр, материалнуудые ехээр алмахыетнай би таанадта хүсэнэб. Таанад, ондоо хүчүдэ бэшэ, харин өөһэдтөө, өөһэдынгөө үрэ хүүгэдтэ зорюулан барилга хэнэ ха юмта. Тиимэһээ таанадай хэһэн юумэ шанар һайнтай байжа, хэдэн олон зуун жэлдэ хүдэлхэ зэргэтэй.

Намһаа үшөө юу дуулаха хүсэлтэй байнат?

Промышленна эд бараанай сэн хэзээ химдаруулагдахаб?— гэжэ хэншьеб асууба.

Н. С. Хрущев: Промышленна зарим эд бараанай сэн манайда хододоо химдаруулагдажа байдаг. Энээниие таанад һайн мэдэнэ ёһотойт. Зүгөөр, эд бараанай бүри элбэгээр бүтээгдэдэг болоходо, ажалай бүтээсын бүри дээшэлхэдэ, продукциин өөрынь үнын улам доошолходол эд бараанай үнэ сэн химдаруулжа болохо гэжэ таанад мүн лэ һайн мэдэнэ ёһотойт.

Би зүб хэлэнэ гүб? (**«Зүб, зүб!» гэлдэнэ, альга ташалган болоно**).

Би үйлэдбэри дээрэ нилээд удаан саг соо өөрөө хүдэлһэн туладаа, ажал гээшэ юун бэ гэжэ һайн мэдэхэб. Зүгөөр ямаршье бодолгүйгөөр эд бараанай сэн химдаруулжа болохол даа, теэд арадайнгаа ажахые саашадань хүгжөөхын тулада бидэнэр мүнгэ зөөри хаанаһаа абаха гээшэбибди! Шэнэ завод, фабрика болон электростанцинууд манайда бурханай үршөөлөөр бүтээгдэхэ юм гү? Бодото арга боломжонуудаа хараадаа абангүйгөөр эд бараанай сэн химдаруулаад гү, али юушье хараадаа абангүйгөөр салин хүлһэ дээшэлүүлээд байгаа гээшэ һаамнай, энэ ушар арадайнгаа ажахы хүгжөөхэдэмнай туһалха гээшэ аал? Сохом үгы. Тиигээд байбал, бидэнэр бүхы нөөсэлгэнүүдээ гаргашалжархёод, шэнэ нөөсэлгэнүүдые хэжэ шадахагүй, танайхидал, мүн бусадтал адли иимэ томо электростанцинуудые барижа шадахагүй һэмди.

Таанад ажабайдалайнгаа дүршэл дээрэһээ мэдэнэ ёһотойт. Зарим һабагүй гэрэй эзэн эхэнэрнүүд мүнгэеэ абаһан үдэртөө элдэб хэрэгтэ хэрэггүй юумые худалдан абажа, тэрэнээ үрижэрхёод, хэдэн хоноод байхада, ажамидаран һууххын тулада, тон шухала юумэ худалдажа абахын тулада хүршэнэрһөө мүнгэ зээлеэр бэдэрдэг байна. Шадабаригүй тулюур гэрэй эзэн эхэнэрнүүдтэ иимэ ушар тохёолдодог бэшэ аал?

(**«Иимэ ушар үзэгдэдэг, Никита Сергеевич!» гэлдэнэ, мүн энеэлдэн, альга ташалган болоно**).

Бидэнэр ажахыгаа бодомжотойгоор эрхилхэ, хүдэлмэришэдэй ажалаар, арадай ажалаар байгуулагдаһан юумэеэ дууһыень гаргашалжархихагүй ёһотойбди. Эд бараанай сэн химдаруулха хэрэгтэй, зүгөөр таарамжатай эрхэ байдалай бии болохо тудам, бидэнэр юумын үнэ сэн бодомжотойгоор химдаруулдаг байнабди.

Сабхитай аад лэ, һайн туфли худалдажа абахые хүсэгшэд таанадай дунда лаб олон байгаа ёһотой. Энэ зүб. Тиигэжэ Совет гүрэн—бидэнэр Братска гидроэлектростанци барижа байнабди. Зүгөөр энэ гидроэлектростанциһаа холо бэшэ, мүн лэ иимэ хүсэтэй гидроэлектростанциие бариха гэжэ танай нүхэд дурадхахадаа, яһала бодолтой юумэ хэлэнэ. Энэнь танай аша туһада, бүхы совет арадай аша туһада, гүрэнэй аша туһада зохилдохо байна. Электростанцинуудай манайда олон болохо тудам, электрын хүсэнэй бүри ехээр гаргагдадаг болохо тудам хүнэй ажал бүри хүнгэн, улам ехэ бүтээсэтэй, бар хүсэн багаар гаргашалагдадаг болохо байна. Юуб гэхэдэ, хүдэлмэри электрын хүсөөр дүүргэгдэжэ, хүн имагтал орёо машинанууд болон механизмуудые хүдэлгэдэг болохо байна. (**Альга ташалган болоно**).

Мүн иимэршье хандажа болохо байна: сэн химдаруулхабди гэжэ таанадта найдуулаад ябашахада болохо ха юм. Зүгөөр бидэнэр, советскэ хүтэлбэрилэгшэд, иимэ юумэ хэхэ эрхэгүй байнабди. Юуб гэхэдэ, үгэһэн найдуулгануудаа дүүргэнэгүйт гэжэ бидэниие зэмэлхэгүйн тулада бидэнэр өөһэдынгөө хэлэһэн үгын түлөө наринаар харюусаха ёһотойбди.

Арадай аша туһые харахаһаа ондоо тиимэ эрмэлзэлгэ Советскэ правительствода, манай Коммунистическэ партида байхагүй, бидэнэр арад зоной аша туһада, хүнүүдэй аша туһада зорюулан бүхы юумэеэ хэдэг байнабди. Долоон часай хүдэлмэриин үдэртэ орохо тухай асуудал хэн табиһан байгааб? Энэ асуудалые Коммунистическэ парти, Советскэ правительство табяад, тэрээнээ шууд бэелүүлжэ байна. (**Нэрьемэ, үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалган болоно**).

Энэ хэмжээ-ябуулга бултаниие баясуулаа, харин тиихэдэ, Коммунистическэ парти, Советскэ правительство долоон часай хүдэлмэриин үдэрһөө зургаан часай хүдэлмэриин үдэртэ орохо ябадал хараалжа эхилээ, тиихэдээ баһал арадай аша туһые хараха, арадай аша туһа тухай оролдолго гаргаха ябадалые хүтэлбэри болгоһон байна. (**Нэрьемэ альга ташалган болоно**).

Үйлэдбэриие, наука болон техникые саашадань хүгжөөһэнэй ашаар, техническэ дэбжэлтын, үйлэдбэриие автомадаар зэбсэглэһэнэй ашаар манай орон дотор хүнүүдэй үдэртөө 3—4 час хүдэлдэг болохо саг холо бэшэ болоо гэжэ би тон ехээр этигэнэб. Хүн орёо нарин машинанууд болон механизмуудые хүдэлгэдэг байхадаа тон богонихон саг соо мүнөө бүтээдэгтэ орходоо һураггүй ехэ продукт гаргаха, энэнь ороной хэрэглэмжые, коммунистическэ обществын эрхэтэд бүхэнэй хамаг бүхы хэрэглэмжые бүри хүсэдөөр хангаха арга олгохо байна. (**Нэрьемэ альга ташалган болоно**).

Революциин һүүлээрхи түрүүшын үдэрнүүд минии һанаанда ороно. Тиихэдэ шэнэ байдал һаяхан лэ зохёожо, капиталистнууд болон помещигүүдгүйгөөр гүрэнөө хүтэлбэрилгые эхилжэ байгаабди. Тиихэдэ, Ленин, удаань бидэнэр гэгээн гэрэлтэ ажабайдал тухай һанажа шэбшэжэ ябадаг байгаабди. Энэ һайн һайхан ажабайдалай түлөө ангиин талаар манай олон ахадүүнэр ами наһаяа үгэһэн байна бшуу. Нэгэтэ би хүдөө гарахадаа таряашадтай хөөрэлдэһэн байгааб. Тэдэнэр намһаа иигэжэ асуугаа:

— Оньһо дарахада бороогой орожо байдаг саг хэзээ болохоб?

— Иимэ саг болохо даа,—гэжэ би харюусаа һэм.

Иимэ саг, оньһо дарахада бороо орожо гү, али болижо байха саг үшөө ерээдүй гэжэ таанад мэдэнэт. Зүгөөр хүнэй үни холын шэбшэжэ ябаһан хүсэл эрмэлзэлгэнүүдые манай орон дотор совет арад бэелүүлнэ бшуу.

Советскэ бишыхан улаан туг мүнөө Һара дээрэ байна. Энээндэ бүхы дэлхэйн хүн зон ехээр һонирхон баясана! (**Нэрьемэ альга ташалган болоно**).

Хүндэтэ нүхэдүүд! Иигээд үгээ дүүргэхыемни зүбшөөгыт. Манай орондо коммунистическэ общество байгуулха агууехэ хэрэгтэ шэн зоригто ажалаараа эрхим туһа нэмэри оруулхыетнай таанадта үнэн зүрхэнһөө хүсэнэб. (**Удаан саг соо альга ташалган болоно**).

Советскэ Союзай хүдэлмэришэн анги, ажалша таряашад, арадай интеллигенци мандаха болтогой! (**Нэрьемэ альга ташалган болоно**).

Братска гидроэлектростанциин барилгын хүдэлмэришэдэй, инженер, технигүүдэй, алба хаагшадай алдарта коллектив мандаха болтогой! (**Нэрьемэ альга ташалган болоно**).

Агууехэ Ленинэй зааһан замаар Советскэ Союзай арадуудые хүтэлэн ябагша манай Коммунистическэ парти мандаха болтогой! (**Нэрьемэ, үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалган болоно. «Коммунистическэ партида алдар соло! Центральна Комитет мандаха болтогой!, Советскэ правительство мандаха болтогой!» гэһэн юрөөлнүүд табигдана**).

Тувагай автономно областиин 15 жэлэй ой

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзда Тувагай ороһоор 15 жэлэй ойгой дашарамдуулан, Тувагай автономно областиин хүдэлмэришэд, колхознигууд болон интеллигенцидэ, бүхы ажалшадта Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет, ССР Союзай Министрнүүдэй Совет амаршалга эльгээгээ. СССР-эй арадуудай ахадүүгэй бүлэдэ Тувагай ороһон ушар үйлэдбэрилгынгөө хүсэнүүдые түргэнөөр дэбжээхэ, Тувагай арадай культурые һалбаруулан бадаруулха, тэдэнэй байдал шууд һайжаруулха ябадал хангаһан байна.

КПСС-эй XXI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ советскэ Тувагай ажалшад шэнэ, бүри ехэ амжалтануудые түйлажа, манай орондо коммунизм байгуулха хэрэгтэ өөһэдынгөө эрхим туһа нэмэри оруулха гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет этигэжэ байһанаа амаршалга соогоо элирхэйлэн мэдүүлһэн байна.

(ТАСС).

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр Б. Б. Шагдыровые Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Арадай гэгээрэлэй хэрэгтэ амжалта түйлаһанайнь, түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь, ниитэ-политическэ, мүн багшын ажалда хүдэлжэ эхилһээр 30 жэл болоһонтойнь дашарамдуулан, Сэлэнгын аймагай Селендумын дунда һургуулиин директор нүхэр Баир Бадмаевич Шагдыровые Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Ч. ДОРЖИЕВ.

Улан-Удэ, Соведүүдэй Байшан.
1959 оной октябриин 7.

КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумые ажалай эрхим амжалтаар угтахын тулада «Механлит» заводто социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ. **Зураг дээрэ:** автотракторна цехын заһабарилагшадай дунда агитатор-мастер А. М. Алексеев газетын материалаар хөөрэлдөө хэжэ байна.

З. Веснинагай фото.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Шалгахада юун элирээб?

Табан хүнһөө бүридэһэн манай партийна хиналтын комисси һаяхан байгуулагдаа һэн. Тиигэбэшье хиналта, шалгалта хэхэ, эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулха зарим тэды онолтой, дүршэлтэй боложо байнхайбди.

Хайшан гээд ажалаа эмхидхэнэбибди?

Манай комиссиин түрүүлэгшэ С. И. Антонов тон түрүүндэ гэшүүдээ ажалай шухала шухала һалбаринуудта хубаарилан табиһан байна. Тиигээд шалгалта хэхынгээ урда тээ булта сугларжа, ямар юумэндэ гол анхаралаа хандуулха тухайгаа һайса хэлсэдэг заншалтайбди. Тиигэһэнэйнгээ һүүлээр лэ даажа абаһан газарнуудтаа ябажа, ажал хүдэлмэритэйнь һайса танилсадаг, зонтой, эдэбхитэдтэй хөөрэлдэдэг, тэдэнэй хүсэл, һанамжа, дурадхалнуудые тэмдэглэжэ абадаг байнабди. Шалгалта хэжэ дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр хүн бүхэн элирүүлһэн юумэеэ, өөрынгөө һанамжануудые тоб байса бэшээд, түрүүлэгшэдээ үгэдэг. Бултанай шалгажа элирүүлһэн юумые һайса шэнжэлжэ үзөөд, түрүүлэгшэмнай комиссиингаа элирүүлһэн дутагдалнуудые, мүн һанамжа, дурадхалнуудаа партийна бюродо дуулгадаг байна. Шалгагдаһан газарнуудай хүтэлбэрилэгшэд дуудагдажа, комиссиин элирүүлһэн дутагдалнууд партийна бюро дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг. Шалгалта хэһэн комиссиин гэшүүд эндэ заатагүй байлсадаг юм.

Һая бидэнэр трестын барилгануудта үргэдэг крануудай, механизмууд болон агрегадуудай ямараар хэрэглэгдэжэ байһые шалгабабди. Би барилгын гурбадахи управленидэ шалгалта хэһэн байнаб. Ажал хүдэлмэритэйнь һайса танилсаад байхада, энэ управлениин харьяата олонхи механизмууд, агрегадууд зогсоогдодог, дүүрэн хүсөөрөө хэрэглэгдэдэггүй байһаниинь элирээ. Жэшээлхэдэ, 56 квартиратай гэрэй, зооветеринарна институтдай студентнүүдэй гурбадахи хамтын байрын барилгада 5 кранай оройдоо хоёрынь болохотойгоор хэрэглэгдэдэг байба. Зооветинститутдай һуралсалай байшангай барилгада асарагдаһан 2 кран зарим түхеэрэлгын дутамаг дээрэһээ үнинэй хүдэлнэгүй. Управлениин мэдэлэй «Пионер» гэжэ 8 кран ажалгүй дээрэһээ бүхэли үдэр минии тоонной байлгагдана.

Тиихэдэ эндэ шэрдэлгын станци оройдоошье хэрэглэгдэнэгүй. Магад тэдэниие хэрэглэхэ газар үгы гү гэхэдэ, тиимэшье бэшэ. Жэшээлхэдэ, зооветеринарна институтдай хоёрдохи хамтын байрада ямаршье механизмуудые хэрэглэхээр ажал бии. Эндэ аяар 4 бригада гараараа шэрдэжэ байдаг. Харин тиихэдэ шэрэ сүршэдэг машинань зогсоогдонхой.

Энэ станциие хэрэглэхэ тухай асуудал гурбадахи барилгын управлениин партийна суглаан дээрэ хоёр дахин табигдажа, сентябриин эхеэр заатагүй хүдэлгэхэ гээд шиидхэгдэһэн байгаа. Теэд һүүлдэ шалгаад үзэхэдэ, тэрэ станцинь үшөөл хүдэлгэгдөөгүй байба.

Гурбадахи управлениинхид машина, механизмуудые үшөөл тоодоггүй, улаан гараараа, бар хүсөөрөө ажаллахые юунһээшье дээрэдэ тоолодогынь гайхалтай. Бүтээсэ ехэтэй шэнэ шэнэ машинанууд минии хэбтүүлэгдээд, зарим механизмуудынь, шүрэб, боолтонуудынь үгы болодогшье ушар бии.

Шэнэ ерэһэн машинануудые хүдэлгэхэ хүнүүд дутана гэжэ эндэхид шалтаг баридаг заншалтай. Теэд тэдэ машинануудые хүдэлгэжэ шадахын тула хүнүүдые һургаха гэжэ оролдоногүй.

Эдээн дээрэһээ харахада, иимэрхүү дутагдалнууд ганцашье энэ управленидэ бэшэ, мүн манай трестын городой бусад барилгануудта бии байна.

Механизмууд, агрегадуудые тусхай хүнүүдтэ даалгажа үгэхэ, тэдэниие хүдэлгэхэ түсэб-график табидаг болохо хэрэгтэй.

Мүн түрүүшүүлэй дүй дүршэлые хэрэглэхэ шухала.

Харин бидэнэр, партийна комиссиинхид, саашадаашье хиналта, шалгалтаяа улам шангадхажа, эмхидхэлэйнгээ хүдэлмэри һайжаруулха ёһотойбди.

Н. Кобылин,
«Бурстрой» трестын партийна хиналтын комиссиин гэшүүн.

„Агитаторай блокнодой" ээлжээтэ номер

КПСС-эй Бурядай обкомой пропаганда, агитациин таһагай «Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ—19-дэхи номер хэблэгдэн гараба. Блокнодой түрүүшынь хуудаһануудта «Агууехэ Октябриин 42 жэлэй ойе угтуулан» гэһэн бүлэгтэнь К. Масловай «Агууехэ һайндэрөө нэрэтэй түрэтэйгөөр угтая», Н. Паньковой «Долоон жэлэй түрүүшын жэлэй түсэб болзорһоо урид дүүргэгдэхэ», Н. Дорофеевэй «Малайнгаа үбэлжэлгые бэлэдхэл түгэсөөр угтая», «Бурядай ажалшад долоон жэлые дүүргэхын түлөө тэмсэнэ» (тоо, баримтануудтайгаар) гэһэн статьянууд толилогдонхой. Мүн энэ бүлэгтэ А. Васильевай «Үнинэй багша» гэһэн статья оруулагдаа. Тиихэдэ «Хөөрэлдөө хэхэдээ хэрэглэ» гэһэн бүлэг соонь М. Васильевай «Германиин Демократическа Республикын арбан жэлэй ой», К. Мункоевой «Туталнуудые заядажа тэжээхэ тухай» статьянууд хэблэгдээ.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадые Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Зэдын вольфрам-молибдэнэй комбинадай үйлэдбэриин ехэ амжалта туйлаһыень тэмдэглэн, тэрэнэй эмхидхэгдэһээр 25 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Зэдын вольфрам-молибдэнэй комбинадые Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
Д. ЦЫРЕМПИЛОН.
Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
Ч. ДОРЖИЕВ.

Улан-Удэ, Соведүүдэй Байшан.
1959 оной октябриин 17.

Улаан тугаа бариһаар

Эхэ оронноймнай арадай ажахыда хэрэглэгдэдэг ашаан гол түлэб түмэр замаар шэрэгдэдэг гээшэ. Тиимэһээ манай түмэр замшад үбэл, зунгүй ашаатай поезднуудые графигһаань гээгдэхүүлхэгүйн түлөө тэмсэнэ. Илангаяа мүнөө үедэ, долоон жэлэй түсэбэй бэелүүлэгдэжэ эхилээд байхада, түмэр замшадай дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй.

Түмэр замай Горхон станциин электростанциин хүдэлмэришэд энэ мүрысөөндэ оролсожо, бүгэдэ ниитын энэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулалсаха гэжэ оролдоно. Эдэнэр станциингаа предприятинуудта һара бүри электроэнерги үгэхэ даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ. Һара бүри арьбалһан түлишээрээ нэгэ-хоёр үдэр хүдэлмэрилдэг болоо.

Электростанциин хүдэлмэришэд гурбадахи һараяа түмэр замай Улан-Удын отделениин дамжуулгын Улаан тугые алдангүйгөөр барижа ябана. Дмитрий Марескин, Иван Веденин гэгшэдэй толгойлдог дежурна халаанууд амжалтатайгаар хүдэлмэрилжэ, мүрысэгшэдэй дунда онсо шалгарна. Тус халаанайхид электроэнерги гаргаха даалгабаряа һара бүридэ 110—120 процент дүүргэн, түлишэ ехээр арьбална. Электростанциин хүдэлмэришэд 9 һарынгаа даалгабарие үни хада уридшалан дүүргээ.

С. Тюлюкин.

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

Газетын шүүмжэлэй нүлөө ехэтэй байхын түлөө

Хүдөө ажахыгаа Хориин аймагай олонхи колхозууд, мүн хониной совхозшье айхабтараар хүгжөөжэ бираадүй байһаниинь элитэ. Һүүлэй хоёр жэлэй туршада аймаг дотор һү һаалга минил 16 процент, нооһо абалга оройдоо 14 процент ехэ болгогдоо. Хүдөө ажахые эрид ехээр хүгжөөхэ зорилгоор энэ жэлдэ абаһан уялгануудаа колхозуудшье, мүн совхозшье хангалтагүйгөөр бэелүүлнэ. Зуун үнеэн бүриһөө 55 тугал, зуун хонин бүриһөө 55 хурьга түлжүүлэн абаһан байна.

Хониной совхоз үнгэрэгшэ жэлдэ 2760 гаран мянган түхэригэй гарза гүрэндэ хээ һэн. Теэд малһаа ашаг шэмэ абаха түсэбөө совхоз мүнөөшье жэлдэ дүүргэнэгүй, продуктнуудай өөрынь үнэ сэнгые саашадань химдаруулхын түлөө өөдтэй һайнаар тэмсэнэгүй.

Хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэхи эдэ болон бусад дутагдалнуудта аймагай «Красная заря» («Улаан туяа») газетэ ямараар ханданаб гэжэ асуултай болоно. Зүгөөр шүүмжэлхы материалнуудые энэ газетэ огто хэблэдэггүй гэжэ яажа болохоб. Нютагай ажахын, культурын байгуулалтада, предприятинуудай, колхозуудай, эмхи зургаануудай болон организацинуудай ажал-ябуулгада үзэгдэһэн алдуу, дутагдалнууд тухайда газетэ хаа яахана бэшэжэ туршана.

Гэхэ зуура, аймагай хүдөө ажахые саашадань хүгжөөжэ, адуу малай ашаг шэмые эрид ехээр дээшэлүүлхэ, эмхидхэлэй-ажахын талаар колхозуудые дам саашадань бэхижүүлхэ тухай асуудалнууд газетын нюурнуудта ёһотой һайнаар харуулагданагүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Аймагай хүдөө ажахын гээгдэлдэ ороһоной гол шалтагаануудай нэгэниинь—тэжээлэй бата бэхи база байгуулжа гүйсэд шадаагүй байһан ушар мүн. Зүгөөр мүнөө жэлдэ аймагай колхозууд, хониной совхозшье адуу малдаа дүүрэн хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлдэхэ хамаг арга боломжонуудтай. Энээн тухайда «Красная заря» газетэ иигэжэ бэшэнэ:

«Мүнөө жэлдэ аймагай колхозууд болон совхоз ниитынгээ адуу малда гүйсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлдэхэ, малаа тарганаар ондо оруулха бүхы арга бо… жонуудтай».

Эдэ арга боломжонуудые т… хойлһон хэдэ хэдэн жэшээ ба… тануудые харуулха зуураа, г… аймаг дотор тэжээл бэлдэ… ямараар үнгэргэгдэжэ байһые… рим тэдысэ шэнжэлээд, иимэ то… лол хэнэ:

«…Зүгөөр эдэ арга боло… нууд тон дутуугаар хэрэгл… гэхэһээ гадна, харин зарим… хозууд, мүн совхозой зарим… мэнүүд һүүлэй үдэрнүүдтэ та… бэлдэхэеэ, силос дараха… дөө болишоод байна». Тэ… дутагдалнуудай түлөө хэн зэ… тэдэнэй түлөө хэн сэхэ харю… ёһотой гээшэб? Зүгөөр энэ… далда газетэ харюу үгэжэ … гүй байнаа. Колхозуудай нэр… хоз юрэнхы дээрээ дурдагдаа… харин энээндэ сэхэ хабаатай… шье хүнэй, колхозой гү, ал… хозой нэгэшье хүтэлбэрилэ… нэрэ «Тэжээл бэлэдхэлдэ һул… гүй анхарал хандуулха» гэһэ… статья дотор огто дурдагдаа…

Баһа ондоо жэшээ абажа… «Клубай хүдэлмэрие һэргээ… һэн бишыхан бэшэг газетын… номерто үгтэнхэй байна. Сов… гурбадахи фермын дэргэдэхи… дөөгэй клубай тухайда эндэ … дэнэ.

«Үбэлэй үедэ хүдэлхөөр… огто бэлэн бэшэ. Клубай… шан үмхиршэнхэй, тэрээнд… заһабари хэрэгтэй. Оройһоо… һаалдаг, нэгэ пеэшэн д… шалань сүмэршэнхэй юм. … шье кубометр түлеэн бэлд… гүй» гэжэ энэ бэшэг дотор… дэнэ. Теэд эдэ ехэ дутагдал… түлөө ямар хүнэй зэмэтэй… ажалшадай культурна эрил… дые хэн хүтэлбэрилэгшын … гүйе, даалгагдаһан хэрэгтэ… хүнэй харюусалгагүйгөөр ха… гые энэ материал уншаад м… аргагүй.

Зүгөөр иимэ юрэнхы шүүм… хэндэ хэрэгтэйб! Иимэ ахир… һон хубхай шүүмжэлэл гээш… тала руу буудаһантай адляа… нэгдэдэг бшуу. Гэхэтэй … олонхи ушарта «Красная … газетэ иимэ халирхай шүүм… хэдэг байна. Мал ажалай пр… нуудые улам ехээр абадаг б… адуу малаа үбһэ тэжээлээр … ха хэрэгтэ горьтойхон дута… нуудай бии байбашье, газе… той, хурса шүүмжэлэл хэнэгүй… шээнь, «Мал ажалай продукт… гада—онсо анхарал», «Тэжэ… лэдхэлгые заахашье һула… болохогүй» гэһэн ба бусад… бэшэгүүд дотор алибаа дута… нууд халта мүлтэ дурдагда… харин хүдөө ажахы хүгжөө… рэгые үнэхөөрөө ударидаха … колхозуудай, мүн совхозой … бэрилэгшэд тушаа юуншье хэ… нэгүй. Иимэ нэгэшье хүтэ… лэгшын нэрэ, обог газетын … жэлхы олонхи материалнууд… олдобогүй.

Манай ажахын болон кул… байгуулалтын ямаршье алд… тагдалтай огто эбсэдэггүй … советскэ хэблэлэй ёһо занш… лонхой. Үргэн ниитэ арад… дунда манай советскэ хэблэ… даа айхабтар ехэ нүлөөтэй… бэ гэхэдэ, тэрэ ходоо тү… …, индустр… нуудые элирхэйлэн шүүмж… раа, тэдэнэй түлөө тэмэ… рюусаха зэргэтэй. … нэрлэн, ажалшадта харуула… ха юм. Харин «Красная … зетын редакци (КПСС-эй … айкомой, ажалшадай депутат… аймагай Соведэй орган) … хэблэлэй энэ алдаршалаа… заншалые бишыханшье … зэргэгүй.

НАМАРШЬЕ, ҮБЭЛШЬЕ БУРУУНУУД ТАРГАЛХА ЁҺОТОЙ!

Иигээл һаа, үхэрэй мяхан ехээр абтаха

Саашадаа бүри ехэ мяха абадаг болохо зорилгоор манай колхоз үнгэрэгшэ январьда шахагдаха малай фермэ эмхидхэһэн байгаа.

Жэл соо 500—550 литр һү тус бүридөө үгэдэг 120 толгой үнеэд илгагдажа, 2 тусхай гүүртэ эмхидхэгдэһэн юм. Эдэ үнеэдэй байдаг газарынь бэлшээри һайнтай, уһа марсашье элбэгтэй. Эдэ гүүртэнүүдтэ дүй дүршэлтэй малшадые табиха асуудалда колхозой правлени, партийна эхин организаци ехэ анхарал хандуулаа. Тиигээд малда үнинэй ябаһан Шалсама Бубеева, Бальжан Будаева гэгшэдтэ шахагдаха мал даалгажа үгтэһэн байна.

Эдэ гүүртэнүүдые эмхидхэхэдээ 1959 ондо тугалнуудые эхэдэнь табижа түлжүүлхэ, мүн бусад гүүртэнүүдэй эхэһээнь һалгаагдаһан 45 тугал асаржа тэжээхэ, тиигэжэ 1960 оной намар 300—350 килограмм шэгнүүртэй болоһон хашарагуудые гүрэндэ тушаахаар хараалагдаһан юм.

Мал шахадаг фермэдэмнай жэлэй эхинһээ хойшо абтаһан 90 тугал, ондоо гүүртэнүүдһээ асарагдаһан 45 тугал һайнаар түлжүүлэгдэжэ байнхай. Эдэ тугалнууд хабарһаа хойшо эхэтэеэ хамта бэлшээридэ ябалсаа. Мүнөө иигээд үбэлжөөндэ хүсэд ороходоо тэдэнээ илгажа, ондоо гүүртэ болгохобди.

Эхынгээ һү хүхөөд, зунай, намарай шэмэтэй ногоондо бэлшэһэн тугалнууд түргэн мяхажадаг, таргалдагынь элитэ. Үбэл гараһан тугал бүриинь шэгнүүр 200 килограммда хүрөөд, хашарагуудһаа илгаруулхаар бэшэ болоо. КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумэй хүндэлэлдэ эдэ тугал, буруунуудаа гарзагүй, тобир тарганаар ондо оруулжа, уялгаяа заатагүй дүүргэхээр шиидэнхэйбди.

Урда жэлнүүдтэ тугал, бурuu, хашарагуудые зүбөөр харууһалха асуудалда биратай анхарал табигдадаггүй байгаа бшуу. Тиимэһээ залуу мал үбэлжэлгын үедэ хүшэ шадалаа ехээр гээдэг, олоор гарзалдагшье байгаа. Муугаар ондо ороһон залуу мал хабарай, зунай сагта түргөөр томо болосогүй, таргалса муутай байдаг. Урдань манай колхоздо намар оройдоо 2—2,5 центнер шэгнүүртэй хашарагуудые гүрэндэ тушааха ушар яһала тохёолдодог һэн. Харин мүнөө жэл залуу мал (илангаяа 1960 ондо гүрэндэ тушаагдаха буруунуудые) һайнаар харууһалха, эдеэлүүлхэ гэжэ байнабди. Фермымнай буруунууд бүдүүн, шэмэтэ тэжээлээр хүсэд хангагдаха, дулаан байрада байлгагдажа, бүлеэн уһаар уһалагдаха. Иигэжэ һайнаар ондо оруулагдаһан буруунуудай тус бүриин шэгнүүр лаб 2—2,5 центнер болохо байха. Тиигээд хүшэ шадалаа нэмээжэ ондо ороһон залуу малай толгой бүриин шэгнүүрые зунай бэлшээриин үедэ 100—150 килограммаар нэмээжэ болохо ха юм. Залуу малые заабариин ёһоор бэлшээжэ таргалуулһан эрхим малшад республика доторнай, манай колхоздошье олон.

Республикын колхозууд, совхозуудта намар-үбэлэй сагта залуу мал олоор шахажа таргалуулха тухай КПСС-эй обкомой, Министрнүүдэй Соведэй гаргаһан тогтоол тон һайшаалтай. Хэрбээ буруунуудаа намар-үбэлэй сагта шахажа түлжүүлдэг болобол, саашадаа үнэ сэн багатай мяха ехээр абадаг болохомнай лабтай.

Р. Санжиев,
Баргажанай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Шахан түлжүүлэгдэхэ гүүртэнүүд эмхидхэгдэнэ

Намар-үбэлэй сагта залуу эбэртэ бодо мал зүбөөр харууһалан түлжүүлхэ мүрысөөн Кударын аймагай колхозуудта дэлгэржэ байна.

Тэндэхи колхозуудай малшад хамта дүрбэ мянга гаран толгой хашараг, буруунуудые мүнөө илгажа, һайн тэжээлгэ, харууһанда табиба. Тэдэнэйнгээ толгой бүхэниие ерэхэ жэлэй апрель, май болотор 3—3,5 центнер хүргөөд, гүрэндэ тушаахаар шиидэбэ.

Мал ажал эрхилдэг «Дружба» колхозойхид һүүлэй хэды үдэрэй туршада 650 толгой, «Путь к коммунизму» —450, «Путь Октября» — 250, Кировэй нэрэмжэтэ колхоз—400 толгой залуу мал илгажа, тусгаар харууһанда табиба. Иимэ малай толгой бүриин шэгнүүр сүүдхэдэ 500—600 граммаар нэмээхэ гү, али үбэлжэлгын үедэ центнерһээ үлүүгээр шэгнүүрынь дээшэлүүлхэбди гэжэ «Дружба» колхозой малшад мэдүүлээ. Энээниие аймагай малшад халуунаар дэмжээд, тусхай уялганuудые абажа байна.

Колхоз бүхэндэ залуу мал түлжүүлхэ тусхай рацион зохёогдонхой. Сүүдхэ соо хашараг, буруун бүридэ 300 грамм орооһо тарьяанай зүйл, 15—20 килограмм силос, 2 килограмм зелёнко, долоон килограмм үбһэн үгтэхэ. Ондоогоор хэлэхэдэ, толгой бүринь табан калори үгэхэ тэжээл эдихэ болоно. Иигэжэ эдеэлээд байбал, сүүдхэдээ табан зуу, дээшэшье граммаар шэгнүүрээ нэмэхэ болоно бшуу.

Залуу мал шадамар бэрхээр түлжүүлхэ гээшэ харюусалгатай хэрэг ха юм. Тиимэһээ колхозой хүтэлбэрилэгшэд энэ ажалда дүршэл ехэтэй, бэрхэ малшадые табина. Малай гүүртэнүүдтэ зуу гаран түрүүшүүл эльгээгдэнхэй.

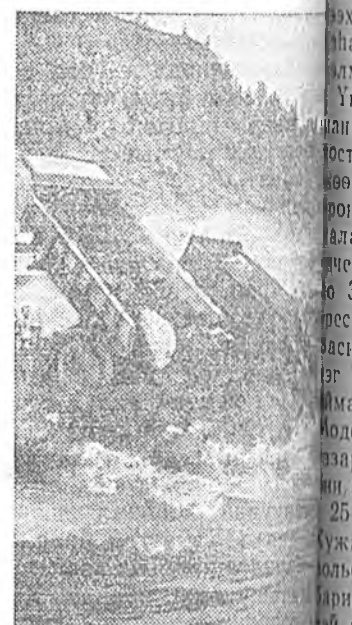
Малшадые түлбэриин талаар урмашуулха тусхай гурим зохёогоод, партиин айком, аймгүйсэдком колхозуудай үзэмжэдэ табиһаниинь һайшаагдаа. Хэрбээ малшан 50 толгойһоо үсөөн бэшэ мал харууһалаад, толгой бүхэнэйнь шэгнүүр сүүдхэдээ 500 граммаар нэмээгээ һаа, нэмээһэн центнер бүхэнэй 80 түхэриг мүнгэ абаха. Харин 800 граммаар тус бүринь шэгнүүр нэмээбэл, 67 түхэриг гэхэ гү, али һарадаа 800 түхэриг абаха болоно.

Урда урдын жэлнүүдтэ элирхэйлэгдээгүй арга боломжонуудаа хэрэглэжэ, 1960 ондо Кударын колхозууд 12 мянган центнер тарган мяха гүрэндэ худалдаад, хэдэн миллионой олзо оруулхань гээшэ.

М. Болдохонов.

Найдан Бальжинимаев арба гаран жэл мал ажалда хүдэлхэ зуураа, эрхим һайн үрэ дүнгүүдые туйлана. 1955 ондо Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадажа, медаляар шагнагдаа һэн. Һайн хүдэлһэнэйнгөө түлөө үшөө хэдэн дахин шагналда хүртэһэн байха юм. Мүнөө энэ дүй дүршэлтэй малшан Иволгын совхозой табадахи отделениин һаалиин гүүртын үнеэдые адуулна. Найдан Бальжинимаевай харууһалһан мал хододоо тобир тарган байдаг. **Зураг дээрэ:** Н. Бальжинимаев үнеэдээ адуулжа ябана.

Л. Хайдуровай фото.

Красноярска ГЭС-эй барил… рэ станциин котлован … байнхай. Зураг дээрэ: уһа… тулада шулуу адхажа байн…

ТАСС-эй фотохроника.

Зэдын комбинадай 25 жэлэй ой

ЭХЭ ОРОНДОО ҮНЭТЭ МЕТАЛЛ ҮГЭГШЭД

★ ★

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай худэлмэрилэгшэдые Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

...ын вольфрам-молибденэй ком...адай эмхидхэгдэһэн үдэрһөө ...о 25 жэлэй ойтой дашарамдуу... үйлэдбэри дээрэ үндэр ам...та туйлаһанайнь түлөө Бурядай ...Рэй Верховно Соведэй Прези...мэй Хүндэлэлэй грамотаар шаг...:

...Акмаев Карим Айнутдинови...—пенсионер, байрын комму...ьна таһагай пеэшэншэн байһан...

...Андриянов Иннокентий Вячес...вичые—шанаржуулгын фабри... хүдэлмэришэн.

...Березкин Геннадий Филиппо...е—Первомайска руднигай ...та малтамалай участогай ...трослесарь.

...Бурлакова Евдокия Иванов...—хамһабарнии предприятинуу... управлениин модоной заводой ...лмэришэн.

...Бутюков Семен Борисовичые—...омайска руднигай руда буул...

...Горбунова Надежда Алексеев...—комбинадай кадрнуудай та...й инспектор.

...Губанов Гавриил Прокопьеви...— Первомайска руднигай ко...ын кочегар.

...Ермолаев Александр Михайло...е— Холтоһоной руднигай гур...хи шахтын горно мастер.

...Иванова Татьяна Васильев...—Хүүгэдэй 1-дэхи садые дааг...

...Ильин Александр Денисови... — комбинадай группко...мой түрүүлэгшэ.

11. Корнаков Степан Демидовичые—Холтоһоной руднигай шахтын забойщик.

12. Кузнецов Федор Алексеевичые—пенсионер, комбинадай үйлэдбэрии-техническэ таһагай начальник байһан хүн.

13. Лавров Илья Гурьяновичые—Холтоһоной руднигай транспортно-сортировочно участогай начальник.

14. Ловцова Александра Семеновнае—шанаржуулгын фабрикын хүдэлмэришэн.

15. Любаев Афанасий Степановичые— Капитальна барилгын управлениин барилгын 2-дохи участогай начальник.

16. Лязгин Иван Павловичые — Баянголой энергоуправлениин нүүрһэнэй шахтын проходчик.

17. Назимов Никифор Васильевичые—автотранспортна управлениин автозаһабарилгын мастерскойн механическа цехын мастер.

18. Нуждов Михаил Владимировичые—механическа заһабарилгын заводой механическа цехын ахалагша мастер.

19. Русанов Платон Ильичые — комбинадай леспромхозой модошон.

20. Толстихин Николай Даниловичые—Баянголой ЦЭС-эй котельнэ цехын дежурна слесарь.

21. Харламов Иван Ефимовичые—Ивановска приискын драгын машинист.

22. Хохлова Ульяна Егоровнае — Холтоһоной руднигай 4-дэхи участогай сортировщица.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Д. ЦЫРЕМПИЛОН.**

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **Ч. ДОРЖИЕВ.**

...лан-Удэ, Соведүүдэй байшан. 1959 оной октябриин 7.

...ндэ 25 жэл хүдэлхэмни

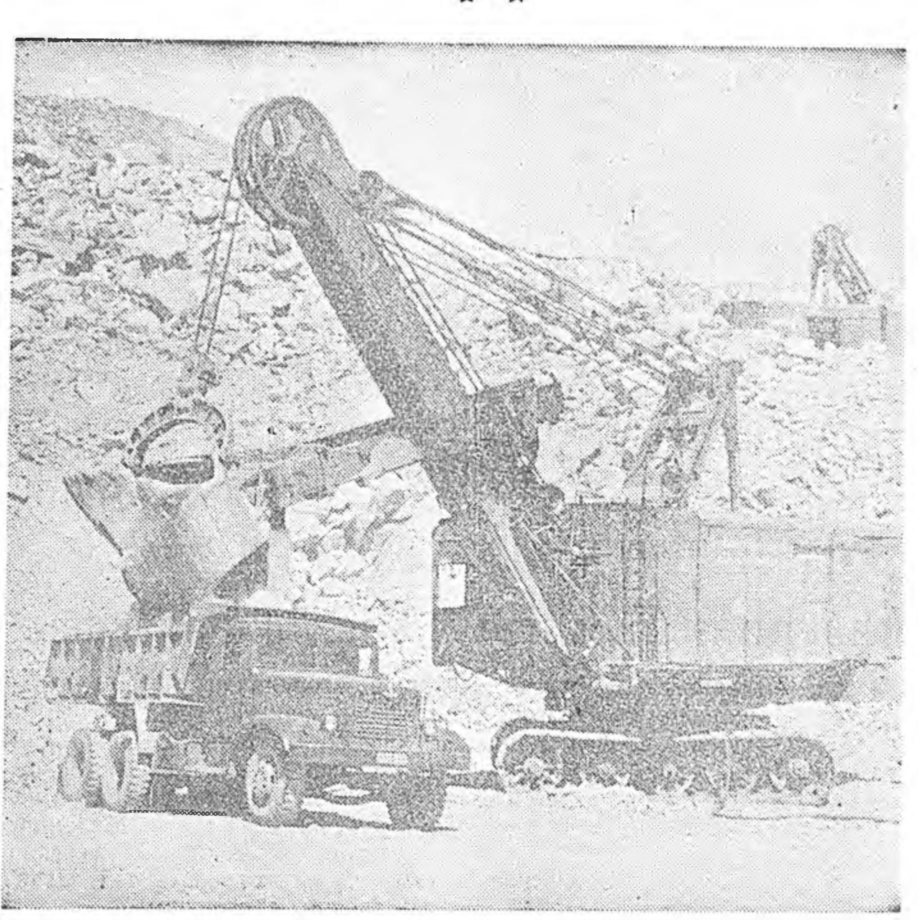
...рин дүрбэн жэлэй саада тээ ...н комбинадай барилгада ха...лсахаяа Торнин аймагһаа ...эгдээ һэм. Түрүүшээр газар ...раа малтадаг, томо шулуу ...ар бутаргадаг, элдэб юумэ ...нуудаар зөөдэг байгаабди. ...нэй Закаменск городой һуу... бүтүү ой, нэгэ хоёр холтоһон ...аһан байһан юм. Жэл ошохо ...ороной заха хизаар бүхэнһөө ...мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд, ...нернүүд, техникүүд эльгээгдэ... барилгамнайшье үргэн далай...а ороо һэн.

...зар малталгашье хүнгэрөө бэ... 1935 ондо руда абаха түрүү... механизмын ерэһые һананаб. ...най Юнхэрэй прискдэ хү...э эхилһэн юм. Тингэһээр эл... механизмууд ерэжэ, руда ...га үргэдэһэн байгаа. Би мүнөө ...хи жэлээ хүдэлжэ байхадаа, тэрэ үеынхиие һанаад үнэншэжэ ядашооб. Энэ хугасаа соо шахта бүхэлдэг, газар үрэмдэдэг, руда буулгадаг (мүнөө газар тэһэлдэгби) мэргэжэлээр хүдэлөөб. Шахта соо электровозууд, руда ашадаг машинанууд, газар үрэмдэдэг хүсэтэ механизмууд табигдажа, тэрэ сагайхиие мартуулаа.

Комбинадай 25 жэлэй ойе ажал хүдэлмэриин амжалтаар угталсажа байнаб. Руда абадаг манай комплексно бригада сентябрь һарынгаа даабариие 100 гаран процент дүүргэжэ, алдарта һайндэрөө угтаба. 25 жэлэй туршада комбинадай коллектив соо хүдэлхэдөө, бишье яһала горьтой юумэ хэһэн байхаб. Саашадаа үшөө һайнаар хүдэлжэ, Эхэ орондоо үнэтэ металл бүри ехээр үгэжэ, коммунизмын хэрэгтэ хубитаяа оруулалсахаб.

М. Цыренов, забойщик.

★ ★

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Первомайска руднигай экскаватор руда малтажа байна.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэд А. А. Кисарин, А. И. Попов гэгшэдтэ Бурядай АССР-эй габьяата инженер гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо тухай

Үйлэдбэри дээрэ техническэ шэнэдхэн хубилалта туйлаха хэрэгтэ габьяатай байһанайнь түлөө Бурядай АССР-эй Габьяата инженерэй хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

1. **Кисарин** Алексей Алексеевичтэ —Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай шанаржуулгын фабрикын главна инженер.

2. **Попов** Алексей Ивановичта—Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай главна инженер.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Д. ЦЫРЕМПИЛОН.**

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **Ч. ДОРЖИЕВ.**

Улан-Удэ, Соведүүдэй Байшан.
1959 оной октябриин 7.

Бидэшье гээгдэнэгүйбди

Дүрбэн жэлэй саада тээ Хитадай Арадай Республикаһаа Совет орондо хүдэлхэеэ ерээ һэмди.

4 жэл соо барилгашадай мэргэжэл шудалхаһаа гадна, заримамнай хоёрдохи мэргэжэлдэ — электрик, электрогагнуурша'ан, дарханай мэргэжэлдэ һуралсаа. Ерэһэнһээ хойшо олон шулуун гэр барилсаабди. Крупскаягай нэрэмжэтэ, центральна үйлсэнүүдтэхи байрын гэрнүүд, нарайлалгын, поликлиникын байшангуудай барилгада хабаадалсаһан байнабди. Мүнөө бидэ хитад хүдэлмэришэд совет хани нүхэдтэеэ суг хамта КНР-эй арбан жэлэй ойе баяр баясхалантайгаар һайндэрлөөд, комбиндай 25 жэлэй ойе мүн лэ хүхюутэйгээр угтажа байнабди. Энээнэй хүндэлэлдэ сентябриингаа даабари үлүүлэн дүүргээбди.

У Хэн-жун, комбинадай УКС-ын шулуушадай бригадир.

Манай бэлэг

Манай экскаваторщигуудай бригада комбинадайнгаа 25 жэлэй ойе ажалай амжалтаар угтаха гэжэ социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлээд, тэмсэжэ эхилһээр үнинэй. Энэ жэл руда абаха хүдэлмэреэ комплексно аргаар хэдэг боложо, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлэн, рудагай өөрынь үные нилээд химдаруулаабди.

Комплексно аргаар хүдэлжэ эхилһээр бригадамнай һара бүриингөө даабариие үлүүлэн дүүргэнэ. Сентябрь һарынгаа даабариие бүхы талаарнь 106,8 процент дүүргэжэ, рудагай шанар һайжаруулаабди. Энэмнай һайндэртөө бариһан бэлэгнай болоно. Экскаваторай машинистнууд нүхэд: А. П. Чигарев, Ф. Г. Семенов, М. З. Корнаков, Г. Ф. Березкин гэгшэд илангаяа һайнаар хүдэлмэрилнэ.

Л. Дудко, машинист.

★ ★

Ажалай түрүүшүүл

Техническэ дэбжэлтын түлөө

КПСС-эй XXI съездын хараалһанай ёһоор, ажалаймнай бүтээсэ долоон жэл соо 45—50 процентээр дээшэлхэ зэргэтэй. 1959 оной 9 һарын туршада ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар хэдэн мянгаад тонно руда түсэбһөө гадуур гүрэндөө үгөөбди. Мүнөө ноябрь һарын түсэбөөр хүдэлнэбди.

Найман һарын туршада алмаһан эд зөөримнай хэдэн мянгаад тонно руда ехээр абаха арга олгоо. Манай бригадын гэшүүд үйлэдбэридөө шэнэ арга хэрэглэн, ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө оролдодог. Жэлэй туршада ухаалан зохёолго, уралан нарижуулгын 4 дурадхал оруулха түсэбтэй аад, 7-е оруулжа, 5-ыень бэелүүлээбди. Бригадымнай 13 гэшүүд бултадаа бэе бэедээ туһалалсан, үйлэдбэриин асуудалнуудые суг хамта зүбшэн хэлсэжэ шиидхэдэг юм. Жэшээнь, бригадамнай хоёр халаан болон хубааржа хүдэлхэдөө, нэгэниинь нүтөөдынгөө һаатахагүйгөөр, ажалайнгаа газарые бэлдээд орхидог.

Бригадымнай 13 гэшүүд дээтүүр разрядтай болоо. Тэдэнэй 7-нь газар тэһэлхэ мэргэжэлтэй болонхой. Бэшэмнай разрядаа дээшэлүүлхэ шалгалтада бэлдэнэ. Энээнэй тула эрдэм хэрэгтэй. Мүнөө бригадымнай 6 хүн үдэшын һургуулида һуралсана. Нэгэ гэшүүмнай энэ жэл Эрхүүгэй медицинскэ дээдэ һургуулида ороо. Һураха дуратайшуул бултадаа ээлжээгээр ошохо гэһэн түсэбтэйбди. Һургуулида мордоһон нүхэрэйнгөө түлөө шэнэ хүниие абажа, бэлдэхэ хэрэгтэй ха юм.

Манай бригадын гэшүүд ажалдаа эбтэй эетэй, амжалтатай байхаһаа гадна, гэр бүлэдөө, зоной дунда хүндэтэй. Нийтын гурим сахиха дружинада бултадаа оронхой. Сүлөө сагтаа хамтаараа кинодо ошодог, бэе бэеынгээ гэртэ айлшалалсадаг, ажахыдаа харилсан хүдэлдэг байнабди. «Нэгэнэйнгээ шадабариие бултанай болгохо» гэһэн зорилготойбди. Һаядаа хүнгэн автомашина нэгэндээ хамһажа абаха хүсэлтэйбди.

Предприятиингаа коллективэй дунда түрүүлэн, коммунистическэ ажалай бригадын хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэн, комбинадайнгаа 25 жэлэй ойе угтаһандаа булта баяртайбди.

Г. Григорьев, Холтоһоной 1-дэхи шахтын бригадир.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһан хүнүүд: (зүүн гарһаа, дээрэһээ доошо) 1. Запальщик М. Цыденов. 2. Холтоһоной руднигай горно мастер Александр Ермолаев. 3. Шахта бүхэлэгшэ Андрей Тугаринов, 4. Шанаржуулгын фабрикын хүдэлмэрилэгшэ Любовь Щукина.

А. Бадаевай фото.

★ ★

ОЛОН ҺАЛБАРИТАЙ ТОНО АЖАХЫ

...дань гээгдэнги заха хизаар ...ан Бурят орон Совет засагай ...р лэ хүгжэнги хүдөө ажахы-индустриальна республика бо... Хүдэлмэришэн, таряашанай ...түрэеэ гартаа абаһанһаа хойш... Бурядай АССР-тэ промышлен...лон томо томо предприятинууд ...гдаа. Эхэ оронойнгоо арадай ...ын хэрэглэлдэ шухала продук...дэг предприятинуудай тоодо ...н вольфрам-молибденэй ком...т оролсоно.

...ын комбинадай байгуулагда...а хойшо эгсэ 25 жэлэйнь ой ...оной октябриин 11-дэ гүйсэбэ. ...предприятимнай дайнай урда ...табанжэлнүүдэй үедэ бариг...н юм гэжэ комбинадай хү...ришэд омогорходог.

...нэгэдэхи табанжэлэй үедэ ...й республикын промышлен...ь олон һалбаритайгаар хүг...жэ эхилээ һэн. Тиимэһээ ...нютагаймнай ашагта малта...й баялигые элирүүлхэ геоло...кэ хүдэлмэри эхилээ. 1932 он...үүн Сибириин геологическа ...ээ инженер-геолог Мария ...ьевна Бесовагай хүтэлбэрил...еологуудай группа Закаменай ...ерэһэн юм. Эдэ геологууд ...н Хүл, Хужар, Юнхэр гэжэ ...уудта вольфрамай рудагай ...ойһаниие элирүүлһэн байна.

...жэлэй саада тээ, 1934 ондо ..., Юнхэр гэжэ газарта Зэдын ...рам-молибденэй комбинадай ...га эхилһэн байгаа. Тэрэ жэ...эс багта зуу гаран хүдэлмэ...тэй коллектив промышленна ...нуудые хэжэ, юрын ар...вольфрамай руда малтажа ...н байна. Комбинадай тэрэ ...түрүүшын хүдэлмэришэд тон ... хүндэ байдалда байжа, ерээдүйн энэ ехэ предприятиин түрүүшын барилга эхилһэн бэлэй. Тэрэ үедэ мүнөөнэйхидэл адли хүсэ ехэтэй машина, техникэ байгаагүй. Хүрзэ ломоор руда малтажа, тэрэнээ гараараа угаадаг байһан юм.

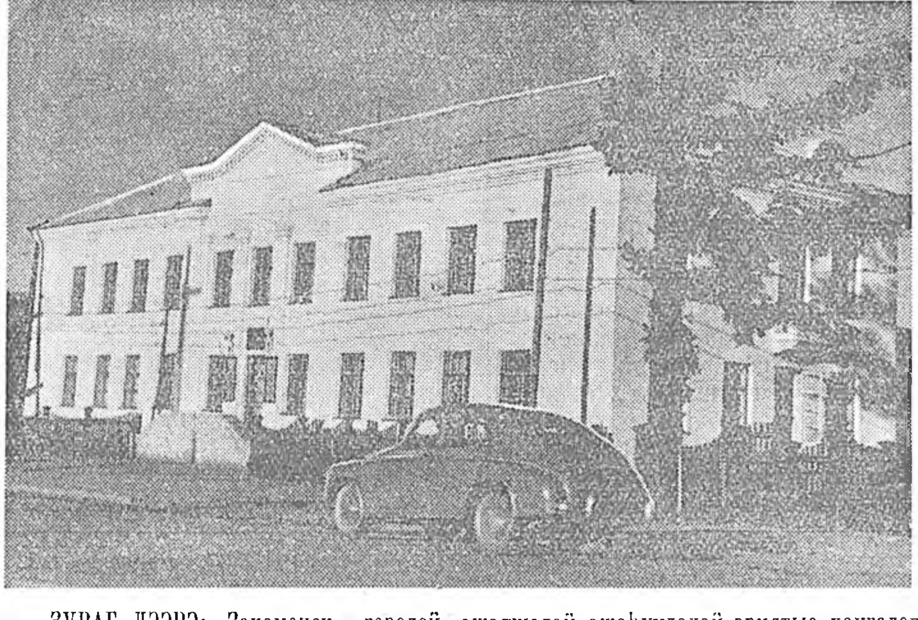
Он жэлэй ошохо бүри ерээдүйн комбинадай хүдэлмэришэд урдаа табигдаһан зорилгоёо бэелүүлжэ, промышленна үйлэдбэриин, байрын гэрнүүдые ашаглажа захалаа һэн. Эндэ хүсэ ехэтэй электростанци баригдажа, 1942 ондо түрүүшынгээ электроэнерги үгэһэн байна.

Үнгэрһэн 25 жэлэй туршада Зэдын комбинат ехээр хүгжэжэ, Бурядай республикын промышленна ехэ предприятинуудай нэгэн болоһоо гадна, Советскэ Союзай үнгэтэ болон шухаг металлай промышленностиин шэнэ техникээр хангагдаһан ехэ предприяти болонхой. Мүнөө үедэ комбинадай цех болон руднигууд бүтээсэ ехэтэй һүүлшын техникээр хангагдана. Холтоһоной руднигта ехэ хүсэтэй компрессорнууд, аккумуляторай хүсөөр хүдэлдэг электровозууд, шулуу үрэмдэхэ шэнэ конструкциин олон техникэ хэрэглэгдэнэ. Мүн Первомайска руднигта хүсэ ехэтэй «СЭ-3», «ЭКГ-4» маркын экскаваторнууд молибденэй руда нээмэл аргаар малтана. Руда шэрэлгэ дээрэ 10—12 тоннын самосвал машина, дүүжэн харгы хэрэглэгдэдэг болоһоор үнинэй. Комбинадай шанаржуулгын фабрика жэл ерэхэ бүри бүтээсэ ехэтэй шэнэ техникээр зэбсэгжэнэ. Энээнэй ашаар комбинадай валовой продукци 25 жэлэй туршада 44 дахин ехэ болоо. Мүнгэн дээрэ абахада: 1934 ондо 2928 мянган түхэригэй продукци гаргаһан байгааһаа, 1958 ондо 130 миллион түхэригэй продукци үгөө. Вольфрамай руда малталга 17-дахин, молибденэй руда 1941 онойхиһоо—79 дахин, электроэнерги үйлэдбэрилгэ 37 дахин дээшэлһэн байна.

Зэдын комбинат һүүлэй үедэ олон һалбаритай ехэ ажахы болонхой. Вольфрам, молибденэй руда малтахаһаа гадна, барилгын промышленностьда хэрэглэгдэдэг туф шулуу, алта малтан абана.

Комбинадай ажахын хүгжэхэтэй хамта хүдэлмэришэдэй тоо улам олошорно. 1934 онойхиһоо аяар 34 дахин олон хүдэлмэришэд комбинадай предприятинуудта хүдэлмэрилжэ байна. Арба гаран жэлдэ таһалгаряагүйгөөр ажаллажа байһан хүдэлмэришэд 500-һаа дээшэ тоологдоно.

Үшөө үхибүүн байхадаа эндэ ажалда ороод, мэргэжэлтэй болоһон хүдэлмэришэд тон олон. Жэшээнь, 1933 ондо Модон Хүлһөө 16-тайдаа ерэһэн Будажап Дашиев Юнхэрэй шахтада забойщигоор хүдэлмэрилжэ эхилһэн юм. Эндэ забойщигой, шахта бүхэлэгшын, бригадирай мэргэжэл һайнаар шудалжа, нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй болоһон Будажап Санданович горно мастерай курсда Свердловск город эльгээгдээ һэн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Закаменск городой ажалшадай ажаһуудалай эрилтые хангадаг комбинат. А. Паньковой фото.

Тэрэ курсаяа дүүргэһэнһээ хойшо Б. Дашиев Баян голой нүүрһэнэй шахтын начальнигаар хүдэлмэрилнэ. 1935 ондо Торниин аймагһаа ерэһэн колхозник хүбүүн Александр Зайцев гэгшэ олон жэлдэ горнягаар хүдэлмэрилжэ, баян дүй дүршэлтэй болонхой. Мүнөө тэрэ арбанһаа дээшэ жэлдэ Первомайска руднигай инженерно-техническэ тушаалда хүдэлмэрилжэ байна. Андрей Егорович Морозовые комбинадтамнай танихагүй хүн байхагүй. Энэ нүхэр аяар 22 жэлэй саада тээ забойщигоор хүдэлжэ эхилээд, мүнөө Холтоһоной руднигай хүтэлбэрилхы тушаалда дэбжүүлэгдэнхэй. Даажа байһан ажалдаа амжалта ехэтэйгээр хүдэлмэрилһэнэйнгөө түлөө Андрей Егорович Морозов Россин гүрэнтэй Бурят ороной нэгэдэһээр 300 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Ленинэй орденоор шагнагдаһан байна. Иимэ жэшээнүүд нилээд олон.

Комбинадаймнай партийна болон профсоюзна организацинууд КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ зуураа, долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ бүхы хүдэлмэришэдөө хабаадуулһан байна. Рудниг, шахта, цех бүхэнэй коллективүүдэй хоорондо дээшэлүүлэгдэһэн социалистическэ уялга абтажа, комбинадайнгаа 25 жэлэй ойе ажалай шэнэ амжалтаар угтахын түлөө хүн бүхэн тэмсээ. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын зорилгоор үйлэдбэри дээрэ шэнэ техникэ хэрэглэгдээ, уралан нарижуулгын хэдэн олон дурадхал нэбтэрүүлэгдээ. Һүүлэй хоёр һарын туршада бүхы хүдэлмэришэдэймнай, партийна организацимнай гаргаһан энэ оролдолго дэмы үнгэрөөгүй. Валовай продукци үйлэдбэрилхэ 9 һарынгаа түсэбые 102,1 процент, вольфрамай руда малтаха түсэб 105,2 процент дүүргэгдээ. Ивановска прийскиин алта малтагшад 9 һарынгаа даалгабариие 108,3 процент дүүргээ. Уралан нарижуулгын дурадхалнуудай үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэһэнэй ашаар 3,9 миллион түхэригэй арьбалалта хэхэ арга олдоһон юм.

Коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө дэлгэрһэн мүрысөөн улам үргэдэнэ. Мүнөө энэ мүрысөөндэ 418 хүдэлмэришэдтэй 35 бригада хабаадалсана. Коммунистическэ ажалай ударнигай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө 83 түрүүшүүл мүрысэнэ. Комбинадайнгаа 25 жэлэй ойн һайндэрэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаһан коллективүүд олон.

Үнгэрһэн 25 жэлэй туршада Закаменск город 20 шахуу мянган хүн зонтой, республика дотороо промышленна ехэ центрнүүдэй нэгэн болоо. Ажалшадайнь ажаһуудал жэл ерэхэ бүри һайжарна. Хоёр дунда, 2 эхин һургуули, залуушуулай үдэшын һургуули, индустриальна үдэшын техникум, ФЗО-гой училищидэ хамта дээрээ 3 мянгаһаа дээшэ хүн һуралсана.

25 жэлэй туршада иимэ амжалта туйлаһан Зэдын комбинадай хүдэлмэришэд КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлэн, долоон жэлэй түсэбые уридшалан дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн бүгэдэ арадай тэмсэлдэ эдэбхи ехэтэйгээр хабаадажа байна.

В. Гурулев, комбинадай парткомой секретариин орлогшо.

Энэ хуудаһанда:

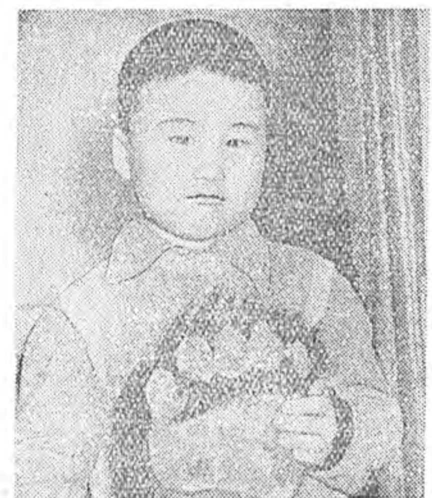
Декадада бэлэдхэл

Москвагай телевидениин хүдэлмэрилэгшэд Сибиреэр аяншална.

Замбуулинай дайдые шэнжэлгэһээ.

ЭЛДЭБ ҺОНИН

БААБГАЙН ҺАБАР

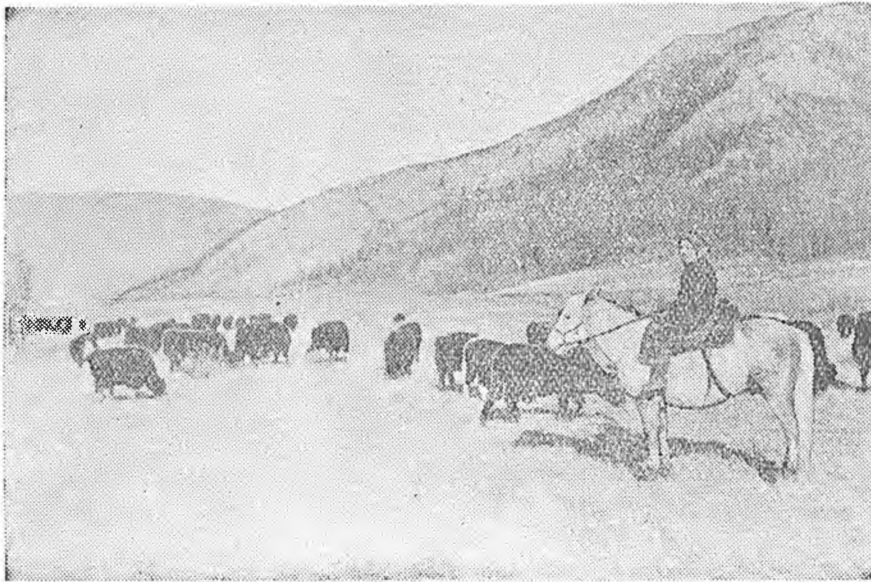

Сталинай нэрэмжэтэ (Түнхэн) колхозой ангуушад туйлай томо баабгай бариһан юм. Тэрэ баабгайһаа 26 пүүд мяхан гараа бэлэй. Али зэргын томо байһые һабараарнь тухайлмаар. **Зураг дээрэ:** энэ хүбүүн тэрэ баабгайн һабар баряад байна. А. Истоминой фото.

Даши-Жамсо ДОРЖИЕВ

Ярууна нютаг

Үглөөгүүр эртэ
газаашаа гарахадам,
Үргэн дэлхэй
һэбшээлээд зохидхон.
Сэлгеэ тала,
майлаяа харахадам,
Сэсэгээр һалбаран,
халюураад арюухан.
Эхын һүндэл
дэлбэржэ хөөһэтэн,
Эбхэрэн долгилно
дуулимхан Ярууна.
Нуурай дунда
онгосо хэлбэлзэнэ,
Нюдэнэй үзүүртэ
тэнгэри сиибынэ.
Ая гангын
хоншуухан үнэрөөр
Амилан ябажа
ажаллахада һайхан даа.
Аажам нютагаа
шүлэгөөрөө магтан,
Аялга дуугаа
татахада хүхюун даа.

ҺАРЬДАГАЙ БЭЛШЭЭРИДЭ. Д. Дугаровай фото.

Сибириин нютагуудаар аяншалагшад

«Москва—Владивосток» гэһэн гаршагтай, шара хүхэ шэрэтэй «УАЗ—450» маркын хоёр машина республикымнай город, тосхонуудаар һаянай аяншалжа байнхай. Эндэ ерэһэн Центральна телевидениин студиин киноэкспедици Эхэ оронойһмнай ниислэл хото—Москваһаа Владивосток город хүрэтэр аяншалха түсэбтэй. Экспедициин хүдэлмэрилэгшэд шэнэ долоон жэлэй ехэ ехэ барилгануудта, фабрика, заводуудта, эмхи зургаануудта хүдэлэгшэдэй баатар габьяата ажалыень, гоё һайхан байгаалитай Сибириин газар дайдые, ажалша бэрхэ хүнүүдыень киноплёнкодо буулгаад, неделидээ нэгэ дахин Москвагай ажалшадта телевиденеэр харуулха юм. Мүнөө эдэнэр Москваһаа аяншалгада гараһаар дүрбэн һара шахуу боложо байнхай. Энэ үе соогоо Горький, Ижевск, Свердловск, Омск, Новосибирск, Красноярск, Эрхүү, Улан-Удэ городуудаар, түүхэтэ газарнуудаарнь ябаһан байна.

— Красноярска хизаараар ябажа, ой модоной промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй ажабайдал буулгаһан түрүүшымнай киножурнал Москвагай ажалшадта харуулагдаа,—гэжэ экспедициин начальник нүхэр Андреев хөөрэнэ.

Эдэнэр удаадахи дамжуулгадаа Эрхүүгэй областиин залуу город—Ангарскые, Братска ГЭС-эй барилгые, Мамын слюда, Бодайбогой алта, Слюдянкын мрамор, Байгал далайн үзэсхэлэн һайхан байгаалиие, Эрхүү городой һонирхолтой газарнуудые харуулха түсэбтэй. Дээрэ дурсагдаһан газарнуудые буулгаһан журнал Москвагай ажалшадта октябриин 15-да телевиденеэр харуулагдаха байха.

Киноэкспедициин гэшүүд уржадэр хоёр бүлэг боложо хубаараад, аяншалгада гараба. Нэгэ бүлэгынь Байгалай загаһашадые, Горячинск курортые, нүгөөдэнь—Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозые буулгаха юм. Мүнөө энэ артель гэшүүдэйнгээ хэһэн ажалые мүнгөөр түлэдэг, адууһа малаар, хонидоор баян ажахы болонхой. Экспедициин гэшүүд тэндэһээ ерэмсээрээ Москвада болохоёо байгаа искусство, литературын декадада бэлэдхэгшэдые, Улан-Удэ городой һонирхолтой газарнуудые буулгажа абаха байна. Бурядай республика тухай энэ журналынь Москвагай ажалшадта октябрь һарын һүүл багаар харуулагдаха. Телевидениин хүдэлмэрилэгшэд манай республикаһаа саашалжа, Чита, Хабаровск, Комсомольск-на-Амуре, Урда Сахалинаар ябаха юм. Эдэнэр аян замдаа буулгаһан бүхы юумэеэ нэгэдхэн, «Москва—Владивосток» гэһэн ехэ кинофильм болгожо, СССР-эй киноэкрануудта харуулха хүсэлэнтэй.

— Сибирь гээшэмнай уужамшье, ехэшье тала дайдатай, гоё һайхан городуудтай байна даа! Москвагайхид Сибирь тухай хүсэд һайн үшөөл мэдэдэггүй. Тиимэһээ бидэнэр үргэн уужам Сибириин гоё һайхаһиие харуулха хүсэлэнтэйбди. Манай ябаһан, хүрэһэн город, тосхоной ажалшад бидэниие халуунаар угтана. Энээндэнь ехэ баяр хүргэнэбди,—гэжэ кинооператор В. Ф. Марченков баясхалантайгаар мэдүүлнэ.

Б. Цыремпилов.

Ямар номууд декадада абаашагдахаб?

Совет засагай жэлнүүдтэ республикынгаа соёл культурын али зэргээр хүгжэһые москвагайхидта харуулха зорилгоор Бурядай АССР-эй театрнуудай, хатар, дуунай ансамблиин, уран зураашадай Союзай хүдэлмэрилэгшэд, уран зохёолшод, композиторнууд эдэбхитэйгээр бэлдэжэ байна. Декадын бэлэдхэлдэ хубитаяа оруулхын тула А. М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекэ хэдэ хэдэн хэмжээ-ябуулга хараалаад, тэрээнээ дүүргэжэ эхилбэ.

Библиотекын хүдэлмэрилэгшэд декадада Москва абаашагдаха номуудые илгаад, тусхай выставкэ болгон эмхидхэжэ байна. Выставкэнь хэдэн бүлэг болон хубааранхай.

Республикын уран зохёолшодой бэшэһэн номууд выставкын ехэнхи хубиие эзэлнэ. Бурядай уран зохёолой үндэһэ һуури табилсагша Х. Н. Намсараевай олон ном выставкэдэ табигдаа. Хорёод, гушаад оной саада тээ хэблэгдээд шарлашаһан гадартай номууд, тэрэ тоодо «Аламжа мэргэн хүбүүн», «Цыремпил», «Абын ангууша хүбүүхэй» гэхэ мэтэ зохёолнууд выставкын тагууд дээгүүр табяатай. Уран зохёолшын бэшэһэн зохёолнуудай табан том, мүн бусадшье олон ном жэрылдэн харагдана.

Уран зохёолшо Д. Батожабайн бэшэһэн «Адуушанай дуун», «Дойбод сохилго», «Барометр шуурга харуулна», «Багшашни хэн бэ», «Төөригдэһэн хуби заяан» гэжэ номууд мүн лэ выставкэдэ абаашагдахаар бэлдээтэй.

Бурядай уран зохёолшод Жамсо Тумунов, Чимит Цыдендамбаев, Цэдэн Галсанов гэгшэдэй хэдэ хэдэн зохёолнууд эндэ бии.

Ц. Дон, Б. Абидуев, Ж. Балданжабон, С. Метелица, М. Степанов, Д. Жалсараев, Н. Дамдинов, Б. Мунгонов, мүн бусад уран зохёолшодой номууд выставкэдэ харуулагданхай.

Бурят хэлэн дээрэ оршуулагдаһан марксизм-ленинизмын зохёолнууд, республикын научна хүдэлмэрилэгшэдэй бэшэһэн түүхын һонирхолтой номууд тэндэ олон. Тэдэнэрэй дунда Доржи Банзаровай, М. Хангаловай зохёолнуудые хаража болохо.

Республикын байгаалиие, баялигые харуулһан номууд мүн лэ бии.

Композиторнууд Ж. Батуев, Б. Ямпилов, Д. Аюшеев гэгшэдэй зохёоһон дуунуудтай, уран зураашa Ц. Сампиловай зураһан зуратуудай суглуулбари-номтой тэндэ танилсажа болохо юм

И. Бальдиров.

Энээниие мэдэхэ гүт?

Эрдэмтэдэй тодоруулһанай ёһоор, мүнөө дэлхэйн хүн зон 100 гаран хэлэн дээрэ хөөрэлдэнэ; нютаг хэлэнэй зарим өөрсэ үгэнүүд тэрэ тоодо оруулагдаагүй. Гансахан Африкада мянга шахуу диалект (нютаг хэлэн) бии гэжэ тоологдоно.

**

Америкэдэ 1940 ондо наһа бараһан Роберт Уодлоу дэлхэй дээрэхи эгээн үндэр хүнүүдэй нэгэн байһан юм. Тэрэ хүн 253 сантиметр үндэртэй байгаа.

**

Гималайн хаданууд дэлхэй дээрэхи эгээн үндэр хаданудай тоодо ородог. Хэрбээ эдэ хадануудые Европа соогуур һубарюулбал, Англиһаа Каспи хүрэтэр зурыха байгаа. Жэшээнь, эдэ хадануудые малтажа, шорой, шулууень тараагаа һаа, бүмбэрсэг дэлхэйе 18—20 метрээр хушаха һэн. Дэлхэй дээрэхи 14 ехэ хада Гималай шадар оршодог.

**

Дундада далайдахи Корсика гэжэ арал һүүлэй 80 жэлэй турша соо зүүн тээшээ 10—20 километртэ дабшаһан байна. Дэлхэй дээрэ хадануудай бии болоһоной шалтагаанаар тиигэжэ дабшана гэжэ эрдэмтэд тодорхойлно.

**

Хэрбээ далай соохи дабһые хуурай газарта гаргажа дэлгээ һаа, 130 метр зузаанаар нэмжыхэ юм.

(«Знание—сила» гэжэ журналһаа абтаба).

Хилын саанаһаа

Буу зэбсэг ниитэ дээрэнь, хүсэдөөр хуряалга—му… үеын эгээн шухала зорилго мүн.

Советско-германска хани барисаан улам бэхижэж…

Советскэ делегаци ГДР соогуур аяншалхаяа гар…

БЕРЛИН, октябриин 9. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо Ф. Р. Козлов түрүүтэй, СССР-эй партийно-правительственна делегаци мүнөөдэр Германиин Демократическа Республика соогуур аяншалгаяа эхилбэ. Үглөөгүүр делегациин гэшүүд автомашинануудта һуугаад, ГДР-эй химическэ промышленностиин центр бологшо Галле округ ошоо.

ЛЕЙНА, октябриин 9. (ТАСС). Германиин Демократическа Республикын тон томо химическэ предприяти бологшо «Лейна-Верке» гэжэ комбинадта Ф. Р. Козлов түрүүтэй, СССР-эй партийно-правительственна делегаци мүнөөдэр үдэ багта ерээ.

Предприятиин олон тоото коллектив, дүтэ шадарай һуурин газарнуудай хүн зон совет айлшадые хани халуунаар угтаба. «Фрейндшафт!»—«Хани барисаан!» гэ… юрөөл табигдаа.

«Лейна-Верке» комбинадай … рекциин байшангай үмэнэ СЕП… гэй окружкомой нэгэдэхи секре… Б. Кеннен, комбинадай дирек… В. Ширмер, парткомой секрета… Р. Вернер Ф. Р. Козловые, сове… делегациин бусад гэшүүдые уг…

Эндэ хани барисаанай ехэ … тинг болоо. СЕПГ-гэй Галле о… гой комитедэй нэгэдэхи секре… Б. Кеннен сугларагшадта ха… үгэ хэлэһэн байна.

Удаань Ф. Р. Козлов микроф… дэргэдэ ерэжэ үгэ хэлээ. Тэр… үгэ хэлэжэ байхада нэгэтэ … альга ташалган болоһон байна. … митинг советско-германска хани … рисаанай улам бэхижэжэ бай… харуулаа.

Митингын һүүлээр советскэ … шад комбинадые хараа. Тэдэ… хэдэн зуун хүн хани халуу… амаршалһан байна.

СССР-эй Верховно Соведэй делегаци Индидэ ерэбэ

ДЕЛИ, октябриин 9. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй Гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ комиссиин түрүүлэгшэ Н. А. Мухитдинов түрүүтэй, СССР-эй Верховно Соведэй делегаци Индонези орохо замдаа, Индидэ хүрэбэ. Индиин правительствын хэдэн министрнүүд, СССР-һээ Индидэ байдаг элшэн сайд И. А. Бенедиктов, … донезиин, Румыниин, Польш… Болгариин, Чехословакиин ди… матическа түлөөлэгшэд, сове… посольствын харюусалгата хүдэ… рилэгшэд аэродром дээрэ сове… парламентска делегациие угта…

СССР-эй Верховно Соведэй де… гаци Индонези орохоёо үглөө үг… гүүр гараха байна.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн политическэ комитет буу зэбсэг хуряаха тушаа Советскэ дурадхалнуудые түрүүшын ээлжээндэ зүбшэн хэлсэхэнь

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 8. (ТАСС). ООН-эй Генеральна Ассамблейн нэгэдэхи (политическэ) комитедэй заседани мүнөөдэр боложо, буу зэбсэг ниитэ дээрэнь, хүсэдөөр хуряаха тухай Советскэ Союзай дурадхаһан асуудалые түрүүшын ээлжээндэ зүбшэн хэлсэхэ гэһэн шиидхэбэри нэгэн дуугаар баталан абаа.

Комитедэй хүдэлмэриин гурим тухай дурадхал оруулхадаа комитедэй түрүүлэгшэ Франц Мач иигэжэ заагаа. Буу зэбсэг хуряаха тухай асуудал мүнөө тон шухала удхашанартай. Тиимэһээ энэ асуудалые түрүүшын ээлжээндэ зүбшэн хэлсэхые дурадханаб.

Политическэ комитет саашадаа иимэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ: Сахарада ядерна зэбсэг туршаха гэжэ Франциин һанаашалжа байһан тухай Мароккын делегациин дурадхаһан асуудал; ядерна зэбсэг саашадань дэлгэрүүлгые зайсуулха тухай Ирландиин дурадхаһан асуудал; ядерна зэбсэг туршалга болюулха тухай Индиин дурадхаһан асуудал; буу зэбсэг хуряаха талаар комиссиин элидхэл (ООН-эй генеральна секретариин дурадхаһан пункт).

Түрүүлэгшын дурадхалаар үлдэгшэ гурбан асуудалые— замбуулинай дайдые амгалан ёһоор хэрэглэхэ тухай, Корейн болон Алжирай асуудалнуудые, буу зэбсэг хуряалга тушаа асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэнэйнгээ һүүлээр хар… үзэхэ гэжэ комитет шиидхэбэ.

Комитедэй үглөөдэрэй засе… дээрэ буу зэбсэг ниитэ дээрэнь… сэдөөр хуряаха тухай СССР-эй… легациин дурадхаһан асууд… зүбшэн хэлсэлгэ эхилхэ.

НЬЮ-ЙОРК, октябриин … (ТАСС). Нэгэдэмэл Нацану… Организациин Генеральна Асс… лейн Политическэ комитет бүхы… рэнүүдэй буу зэбсэг ниитэ дэ… хүсэдөөр хуряаха тухай сове… дурадхалнуудые зүбшэжэ оро…

Нэгэдэмэл Нацануудай Ор… зациин Генеральна Ассамблей… рэ 1959 оной сентябриин … СССР-эй Министрнүүдэй Сов… Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев үгэ… хэдээ, эдэ дурадхалнуудые ору… һэн.

Буу зэбсэг хуряаха тухай с… скэ дурадхалай сессиин хүд… риин эхилһэн хойно оруулагд… болобошье, Ассамблейн Полит… скэ комитет энэ асуудалые зүб… зүйлэйнгөө түрүүшын пункт бо… зүбшэн хэлсэхэ гэжэ үсэгэлдэ… гэн дуугаар шиидхээ.

Мүнөөдэр Нью-Йоркын сагаа… час 49 минутада (Москвагай са… 17 час 49 минутада) Генер… Ассамблейн Политическэ ком… буу зэбсэг хуряаха тухай сове… дурадхалнуудые зүбшэжэ оро…

СССР-эй делегациие толгой… В. В. Кузнецовой хэлэһэн үгэ… тедэй үглөөнэй заседаниие… тыень ээлһэн байна.

Англида парламентын һунгалта эхилээ

ЛОНДОН, октябриин 8. (ТАСС). Лондоной сагаар мүнөөдэр үглөөнэй 7 часта, Англиин общинануудай палатада һунгаха һунгуулиин бүхы участогуудта дуугаа үгэжэ эхилээ. Англиин һунгагшад 630 депутадые һунгаха ёһотой юм.

Һунгуулиин участогууд 21 часта хаагдаха ёһотой. Гэбэшье 630 округой оройдоол 388-дань дуугаа… гын дүүрэмсээр дуу тоололго… хэ байна. Тиимэ болохолоор о… тябриин 9-нэй үглөөгүүр һунга… лаб дээрэхи дүн арайхан гэж… раха болоно.

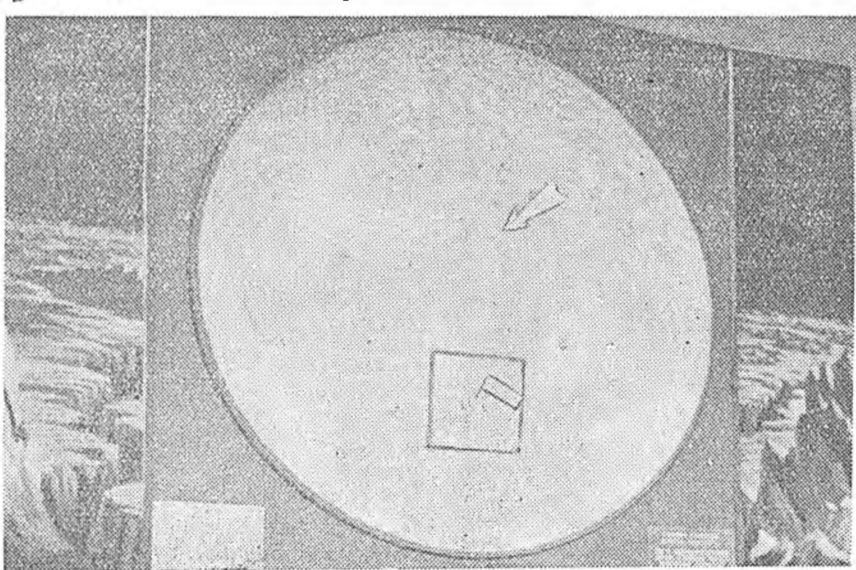
Редакторай орлогшо
С. БАЛЬЖИНИМ…

Замбуулинай одо мүшэдэй нюусые яажа таахаб?

Газар дэлхэйһээ огторгойдо дэгдэн замбуулинай хии дайда руу ниидэжэ, холын һара, наранда, одо мүшэдтэ хүрэдэг һаа ямар һонин байгаа гээшэб гэжэ хүн түрэлтэн үеын үедэ бодомжолдог байһан юм. Иимэ һайн һайхан һанал бодол имагтал социализмын илан мандаһан орондо хүсэлдэхэ зол хубитай байгаа.

Замбуулинай агааргүй хии дайдаар сүлөөтэйгөөр тамаран ябаха космическа корабльда һууҗа, һара, Марс, Юпитер, Сатурн гэхэ мэтэ дүтын планетэнүүдтэ хүнүүдэй ошохын тула түбхын түрүүндэ шэнжэлгын ехэ ажал хэхэ шухала болоһон, планетэнүүд хоорондын хии дайда соогуур амиды амитад ниидэжэ шадаха гү гэжэ тодорхойлхо хэрэгтэй болоһон байгаа.

Орёо нарин энэ научна зорилгые совет эрдэмтэд амжалтатайгаар шиидхэжэ байна. Дүтын планетэнүүдтэ аяншалхаяа гараһан хүнэй бэе тэнсэхэ гү гэжэ тодорхойлхын тула оронойһмнай эрдэмтэд хэдэн турщалга хээд үзөө. Геофизическэ ракетэнүүдтэ һууҗа, хэдэн дахин огторгой өөдэ дэгдэһэн «Козявка», «Отважная» гэжэ нохойнууд, дэлхэйе тойрон дабшаха хэмэл одон соо һууҗа гараһан «Лайка» нохой замбуулинай хии дайдаар амиды амитадай ниидэжэ шадаха байһые гэршэлэн харуулаа.

Совет хүнүүдэй гэгээн ухаагаар байгша оной январь һарада табигдаһан замбуулин соогуур дабшаха түрүүшын ракетэ замбуулинай хии дайдаар тамаран ябана. Һаяшаг хоёрдохёо табигдаһан иимэ ракетэ һарада бууҗа, һонирхолтой мэдээсэлнүүдые газарта хүргөө.

Һара тээшэ гурбадахяа табигдаһан замбуулин соогуур дабшадаг ракетэ илаһан социализмын ороной наука, техникын шэнэ хүсэтэйгөөр хүгжэжэ байһые гэршэлэн харуулна. Ракетэһээ һалаһан планетэ хоорондын станци һарын саагуур тойроод, нэгэ хэдэн сагай үнгэрһэн хойно газарта дүтэлжэ ерэхэ байна. Энэ станци һарын саагуур тойрон гараха үедөө орёо нарин фотозурагуудые буулгаа.

Зураг дээрэ: 1. Москвагай планетарида табигдаһан һарын дүрсэ. 2. «Ермак», «Ленин» гэжэ ледоколнуудта тамарһан радист, мүнөө пенсионер С. М. Михеев гурбадахи ракетын дохёое Ленинградта түрүүшынхээ шагнаа. 3. Геофизическэ ракетэдэ һууҗа, огторгойдо дэгдээд буудаг «Козявка», «Отважная» гэжэ нохойнууд.

ТАСС-эй фотохронико.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни—34-05, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, пропаганды, информации—35-14, культуры—24-74, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов, корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н01165. г. Улан-Удэ. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 50…